БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 100
29 ИЮНЬ
СЕШАНБА
1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва тайёрлаш ишларини намунали қилиб ўтказадилар ва шу блан, қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш соҳасида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан қўйилган энг муҳим умумхалқ вазифасини бажариш йўлида олға томон катта қадам қўядилар, деб қат'ий ишонч билдиради.

(КПСС Марказий Комитети Пленуми қароридан).

Қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини янада юксалтириш учун!

Кеча матбуотда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Пленумининг «Кўкламги экишнинг якунлари, экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва 1954 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш тўғрисида»ги қарори э'лон қилинди. Партиянинг ғоят муҳим бўлган бу ҳужжатида КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумлари қарорларини бажариш учун олиб борилган курашнинг дастлабки натижалари якунланган, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифалари белгиланган.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини ғоят катта хурсандчилик блан ва баланд руҳ блан кутиб олдилар. Совет кишилари Пленум томонидан қабул қилинган қарорни қизғин ма'қуллаётганликлари ҳамда уни амалга ошириш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаётганликлари тўғрисида Москва атрофидаги, Украина, Белоруссия, Волга бўйи, Кубань, Урал ва Сибирьдаги, Қозоғистон ва Ўрта Осиё, Болтиқ бўйи ва Закавказьедаги колхозлар, МТС ва совхозлардан, мамлакатнинг ҳамма районларидан хабарлар келиб турмоқда. Қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин суратда юксалтириш тўғрисида, Совет Ватанининг қудратини янада мустаҳкамлаш тўғрисида, халқнинг фаровонлигини ошириш тўғрисида партиямиз томонидан ҳормай-толмай қилинаётган ғамхўрлик ана шу қарорда ўз ифодасини топди.

Қишлоқ хўжалигини янада мустаҳкамлаш соҳасида партия ва ҳукумат томонидан қилинган катта ишлар колхозларга, МТСларга ва совхозларга кўкламги экишни анча уюшқоқлик блан ўтказишга ва қишлоқ хўжалик ишларининг сифатини оширишга имкон берди. Колхоз ва совхозлар баҳори экин экиш давлат планини ошириб бажардилар ва 1953 йилдагига қараганда 9,5 миллион гектар кўп экин экдилар. Шу блан бирга баҳори экинларнинг экин майдони 6.429 минг гектар кўпайтирилди, шу жумладан буғдой экилган майдон 3.583 минг гектар. дон олиш мақсадида маккажўҳори экилган майдон 756 минг гектар кенгайтирилди. Пахта экилган майдон 354 минг гектар кўпайтирилди, қандлавлаги, сабзавот, кунгабоқар, картошка, ем-хашак ва силос экинлари ҳам ўтган йилдагига қараганда кўп экилди. Машина-трактор станцияларининг ишлари яхшиланди.

Бу йил совет қишлоғи тарихига қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш соҳасидаги улуғ ишларнинг бошланган йили бўлиб киради. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш соҳасида партия ва ҳукумат томонидан қўйилган вазифа колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, шунингдек шаҳар аҳолиси томонидан қизғин суратда қўллаб-қувватланди ва умумхалқ иши бўлиб қолди. Партия ва ҳукуматнинг чақириғи блан қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш учун МТСлар ва совхозларга ҳозирданоқ 140 мингдан кўпроқ киши келди ва активлик блан ишга киришди.

Колхозлар ва совхозлар қўриқ ва бўз ерларда дон экинларини экиш юзасидан берилган давлат топшириғини ошириб бажардилар. Планга мувофиқ 2,3 миллион гектар ерга дон экилиши лозим бўлгани ҳолда ҳақиқатда 3,6 миллион гектар қўриқ ва бўз ерларга дон экинлари экилди.

Янги ерлар ўзлаштирилаётган районларда 1954 йил кўкламида 124 та ғалла совхози ташкил қилинди. Бу совхозларнинг ҳайдашга яроқли ерларининг умумий майдони 2.532 минг гектарни ташкил этади. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштираётган МТСларга ва совхозларга шу йилнинг кўкламигача 50 минг трактор (15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда) ва бошқа хил кўп машиналар юборилди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорида та'кидланадики, колхозлар, МТСлар ва совхозларнинг бу муваффақиятлари экин майдонларини анча кенгайтириш ҳамда доннинг ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ялпи ҳосилини кўпайтириш учун социалистик қишлоқ хўжалигида нақадар катта резервлар борлигини ва партия ташкилотлари ташкилотчилик ишларини лозим бўлган даражада олиб борганларида мана шу резервларни қишлоқ хўжалигини янада зўр куч блан ривожлантириш манфаатлари йўлида қисқа муддатлар ичида ҳаракатга келтириш мумкинлигини кўрсатади.

Кўкламги экиш якунлари қишлоқ хўжалигида эришилган муваффақиятларни ёрқин кўрсатади. Бу йил кўкламги экиш қисқа муддатларда ва анча юқори сифат блан ўтказилди. Юқори ҳосил учун мустаҳкам пойдевор қўйилди. Лекин, КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорида кўрсатилиб ўтилганича, экиш даврида жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилди.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, айрим областьларнинг ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари айрим экинларни экиш юзасидан планнинг бажарилишини та'минламадилар. Калинин, Смоленск, Кострома, Новгород, Ярослав, Иваново, Псков, Великие Луки, Вологда ва Иркутск областьларининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари кўкламги экишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ишларига ёмон раҳбарлик қилдилар. Бунинг натижасида шу областьларнинг колхозлари, МТСлари ва совхозлари кўкламги экишни чўзиб юбордилар, агротехника қоидаларининг қўпол равишда бузилишига йўл қўйдилар ва айрим экинлар бўйича кўкламги экиш давлат планини бажармадилар. Мазкур областьларнинг партия ва совет органлари энг муҳим техника экини — толали зиғир, шунингдек картошка экиш юзасидан берилган давлат планини бажаришни та'минламаганликлари айниқса йўл қўйиб бўлмайдиган аҳволдир.

Кўкламги экиш — юқори ҳосил учун курашнинг дастлабки давридир. Олдимизда — колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг йиллик меҳнати муваффақиятини белгилайдиган қизғин ишлар турибди. Экишни яхши ўтказиш мумкин, лекин агар экинларни парвариш қилиш ўз вақтида уюштирилмаса, қониқарсиз тайёргарлик кўриш натижасида ўрим-йиғим ишларининг муддатлари чўзилиб кетса, олиниши лозим бўлган ҳосилни йиғиб олаолмаслик ҳам мумкин. Шу сабабли партия колхозлар, МТС лар ва совхозлар олдига — экинларнинг, айниқса чопиқ қилинадиган ва техника экинларининг — картошка, пахта, қандлавлаги, зиғир, маккажўҳори, кунгабоқар ва сабзавот экинларининг яхши парвариш қилинишини та'минлашдан иборат жуда муҳим халқ-хўжалиги вазифасини қўйди. Бу йил мазкур экинлар анчагина майдонларда квадрат-уялаб ва квадрат усулида экилди. Бу эса қатор ораларини машина блан ишлашга, иш сифатини ошириш ва шундай қилиб юқори ҳосил етиштириш учун шароит яратишга имкон беради.

Ҳозир ем-хашак тайёрлашнинг ҳал қилучи даври келди. Ма'лумки, ўтган қишда мамлакатнинг бирқанча областьларида ем-хашак танқислиги сезилди, бу ҳол чорвачиликка зарар етказди. КПСС Марказий Комитети Пленуми чорва молларни ем-хашак блан та'минлаш юзасидан, ва жумладан, пичан ўримини муваффақият блан ўтказиш, серсув ем-хашаклар етиштиришни кўпайтириш, хашакни йиғиштириб олиш юзасидан тадбирлар белгилади. Чорва молларни қишловга тайёрлаш соҳасида колхоз ва совхозларнинг вазифалари белгилаб берилди. Партия томонидан ишлаб чиқилган тадбирларнинг амалга оширилиши ем-хашак тайёрлаш планини бажаришда ва шундай қилиб чорва моллар сонини анча кўпайтириш ҳамда уларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун шароит яратишда колхозларга, МТС ларга ва совхозларга ёрдам беради.

Ҳосилни йиғиб-териб олиш совет қишлоғи ҳаётида алоҳида муҳим ўрин тутади. Оммавий ўрим-йиғим ишларининг бошланишига эса саноқли кунлар қолди.

«Ҳосилни йиғиб-териб олиш, — деб кўрсатади КПСС Марказий Комитетининг Пленуми, — қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг энг муҳим, тугалловчи босқичидир. Ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга топшириш планларининг муваффақиятли бажарилиши, колхозлар ва совхозларнинг ўз сифатли сара уруғлари блан, жамоат чорвачилиги учун керакли дон, серсув овқат ва хашаклар блан та'минланиши, колхозлар жамоат хўжалигининг мустаҳкамланиши ва колхозчилар моддий фаровонлигининг оширилиши барча йиғим-терим ишларининг ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказилишига боғлиқдир».

Бизда ҳосилни ўз вақтида ва нобуд қилмасдан йиғиб-териб олиш учун ҳамма имкониятлар бор. Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги биринчи даражали техника блан та'минланган, бу эса асосий ўрим-йиғим ишларини ва даставвал ғаллакорлик хўжалигидаги ишларни машиналаштириш имконини беради. МТС лар ва совхозлар 1954 йил ҳосилини ўриб-йиғиб олиш учун 350 мингдан кўпроқ комбайнга, зиғирпояни титиб ва ўриб берадиган 33 мингга яқин комбайнга, қандлавлаги қазиб берадиган 11 мингта комбайнга, 24 мингдан кўпроқ пахта териш машинасига, картошка йиғиб берадиган 10 мингга яқин комбайнга, дон тозалаб берадиган кўп миқдордаги машиналарга ҳамда бошқа машиналар ва механизмларга эга бўладилар. Эндиликда машина-трактор станцияларида, совхозларда ва колхозларда раҳбар ходимларнинг ва мутахассисларнинг малакали кадрлари, шунингдек тажрибали механизатор кадрлари бор.

Лекин шуни назарга олиш керакки, мавжуд имкониятлардан фойдаланиш учун ғоят катта ташкилотчилик ишлари ва сёсий ишлар олиб бориш керак. Партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ўрим-йиғим машиналаридан юқори унумли фойдаланиш учун курашга бошчилик қилишлари лозим. Ўрим-йиғим ишларида комбайнлар ҳал қилучи роль ўйнайди. Муболағасиз айтиш мумкинки: ўрим-йиғим ишларида ҳарбир областьнинг муваффақияти асосан комбайнлар паркидан моҳирлик блан фойдаланишга боғлиқдир. Ҳолбуки мамлакатнинг бирқанча районларида комбайнларни ўрим-йиғим ишларига тайёрлаш қониқарсиз бораётир. Бу иш Молдавия, Қозоғистон, Белоруссия, Литва, Ўзбекистон, Озарбайжон ССРда, Сталинград, Саратов, Куйбишев, Великие Луки, Новгород, Псков, Тамбов, Ульянов областьларида айниқса қониқарсиз ўтказилмоқда.

Иш манфаатлари комбайнларни ремонт қилиш ишларининг яқин кунлар ичида тамомланишини талаб қилади. Партия ташкилотлари ҳосилни ўриб-йиғиб олишда машиналардан намунали фойдаланилишига эришишлари, ҳарбир комбайн агрегатининг ишини контроль остига олишлари, комбайнларнинг тўхтовсиз ишлаб туришини та'минлаш ва йиғим-терим ишларининг муддатларини қисқартиш учун партия ва совет активи орасидан ҳар 3—5 комбайнга биттадан ташкилотчи ажратишлари лозим. Шу блан бирга ҳарбир комбайнчининг ишига баҳо берганда унинг мавсум давомидаги ишинигина эмас, балки унинг кунлик топшириқларни бажаришини ҳам, ҳосили йиғиштириб олинган гектар миқдорнигина эмас, балки даставвал янчиб олинган дон миқдорини назарга олиб баҳо бериш зарур. Шу блан бирга оддий ўрим машиналаридан максимал даражада фойдаланиш керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планларининг муваффақиятли бажарилиши мамлакат учун, халқнинг моддий фаровонлигини тобора юксалтириб бориш учун биринчи даражали аҳамиятга эгадир. КПСС Марказий Комитети Пленуми та'кидлаб ўтдики, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ҳажмининг кўпайтирилганига қарамай, озиқ-овқат маҳсулотлари нархларининг систематик суратда камайтирилиши ва аҳолининг талаби ўсиб борганлиги туфайли давлатнинг бу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжлари ҳали ҳам бўлса етарли равишда қондирилмаётир. Ҳолбуки Тайёрлаш министрлиги, Қишлоқ хўжалик министрлиги, Совхозлар министрлиги, Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги, Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, Центросоюз, кўпгина областьларнинг, ўлка ва республикаларнинг партия ва совет органлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва сотиб олиш ишларига қониқарсиз раҳбарик қилмоқдалар. Дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш давлат планларини бажариш — колхоз ва совхозларнинг энг муҳим вазифасидир.

Бу йил тайёрлаш пунктларига ғалла ташиш айниқса қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда анча кўпаяди. Бу ҳол тайёрлаш органлари зиммасига, шунингдек маҳаллий партия ва совет ташкилотлари зиммасига ғоят катта мас'улият юклайди. Дон омборларининг эскиларини ремонт қилиш ва янгиларини қуриш, йўлларни ва тайёрлаш пунктларига кириш йўлларини тайёрлаш, транспорт воситаларини, дон тозалайдиган машиналарни ишга тахт қилиб қўйиш керак.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш — умумхалқ ишидир. Ҳосилни йиғиб-териб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ишларини муваффақиятли равишда ўтказиш вазифасини ҳал этишда машинасозлар, темир йўл транспорти, денгиз ва дар'ё флоти ходимлари катта роль ўйнайдилар. Ўрим-йиғим машиналари ва запас қисмлар ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқни тўла ва ошириб бажариш, уларни ўз вақтида жўнатиш, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг тез ташилишини та'минлаш — саноат ва транспорт ходимларининг шарафли ишидир.

Ҳосилни муваффақиятли равишда йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш учун партия ташкилотларидан, совет ва қишлоқ хўжалик органларидан колхозларга, МТСларга ва совхозларга раҳбарлик қилиш савиясининг оширилишини, омма ўртасида сиёсий ишларнинг кучайтирилишини талаб қилади. Колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг меҳнат интизомининг янада мустаҳкамланишига ва меҳнат унумининг оширилишига эришиш керак. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини ҳамма меҳнаткашларга тушинтириш, қишлоқ меҳнаткашлари кенг оммасини экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва сотиб олиш соҳасида партия томонидан белгиланган тадбирларни амалга оширишга сафарбар қилиш зарур.

КПСС Марказий Комитети Пленуми барча эркак ва аёл колхозчилар, МТС ва совхозларнинг эркак ва аёл ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳосилни йиғиб-териб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ишларини намунали равишда ўтказадилар ва шунинг блан Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан қўйилган ва қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтиришдан иборат бўлган жуда муҳим умумхалқ вазифасини бажариш йўлида олға қараб катта қадам қўядилар, деб қаттиқ ишонч билдирди.

Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорига жавобан партия ва ҳукумат томонидан социалистик қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун социалистик мусобақани янада кенг ривожлантирадилар.

(«ПРАВДА» газетасининг 28 июньдаги бошмақоласи).

Туркманистон ва Ўзбекистон колхозчиларининг мусобақаси

АШХАБОД, 26 июнь, (ТАСС). Туркманистон ССР колхозчилари қардош Ўзбекистоннинг социалистик дала меҳнаткашлари блан бирнеча йилдан бери мусобақалашиб келмоқдалар. Мусобақа пахтадан мўл ҳосил олиш тажрибаси блан ўртоқлашишга ёрдам беради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари В. Содиқова бошчилигидаги бригада Туркманистон пахтакорларининг иши блан ўн кун давомида танишди.

Кеча Туркманистон КП Марказий Комитети бюросининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда ўртоқ Содиқова бригада а'золари 25 районда, ўнта МТС да бўлганликларини, 167 та колхознинг далаларини бориб кўрганликларини айтди. Ўзаро текшириш бригадаси Туркманистонда ҳархил қишлоқ хўжалик экинларининг экин майдони анча кенгайтирилганлигини, кўпгина пахтакор колхозларнинг экономикаси сезиларли даражада мустаҳкамланганлигини та'кидлади. Айрим районлар ва колхозлар пахтакорларни дала ишларини агротехника жиҳатидан энг яхши муддатларда ўтказиш учун курашга сафарбар қилдилар. Улар чигитни яхши ундириб олдилар ва ғўзаларнинг ўз вақтида парвариш қилинишини та'минладилар.

Бригада номидан ўртоқ Содиқова бирқанча таклифларни киритди ҳамда ўзаро текшириш даврида бригада илғор колхозларда ва бригадаларда пахта етиштириш бўйича кўпгина қимматли тажрибаларни ўрганганлигини та'кидлади.

Докладдан кейин фикр олмашув бўлди. Туркманистон КП Марказий Комитетининг бюроси бригаданинг хулосалари асосида камчиликларни бартараф қилишга, ғўза парваришини яхшилашга қаратилган тадбирларни қабул қилди.

Кўкламги экишнинг якунлари, экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва 1954 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1954 йил 24 июньда қабул қилган қарори)*

4. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР, Қирғизистон ССР ва Қозоғистон ССРнинг кўпгина пахтакор колхозларида ва совхозларида далаларда ғўзапояларни қиш чилласигача йиғиштириб олинмай қолдирилаётганлигини нотўғри деб ҳисоблайди, чунки ғўзапояларнинг бундай йиғиштириб олинмаганлиги натижасида кузги шудгор қилиш, далаларни текислаш, ерларнинг шўрини ювиш ва келгуси йилда пахта ҳосилини та'минлайдиган бошқа зарур ишларни бажариш сингари муҳим ишлар ҳар йил бажарилмай қолмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шу жиддий камчиликларни йўқотишни, совуқ тушгандан кейинги пахтани териб олишни чўзиб юборишга йўл қўймасликни, ғўзапояларни ёппасига йиғиштириб олишга, кузги шудгорлашга, ерларнинг шўрини ювиш учун суғориш ишларини ўтказишга ва 1955 йилда пахтадан ҳосил олиш учун қилинадиган бошқа тайёргарлик ишларига ўз вақтида киришишни талаб қилади.

5. СССР Кенг исте'мол саноат моллари министрлиги барча пахта тайёрлаш пунктларининг ремонтини 1954 йил 15 августгача тамомлашни ва шу пунктларнинг бу йилги пахта ҳосилини қабул қилиб олишга тайёрлаб қўйишни та'минласин, пахта ғарамлаб қўйиладиган майдонларга ва пахта тайёрлаш пунктларининг территорияларига тош териш ҳамда асфальт ётқизиш ишларини 1954 йил 1 сентябрьга тамомласин ва пахтани ҳамда уруғлик чигитни сақлаш учун янги складлар қуриш ишларини 1954 йил 1 октябрьгача битказсин. Пахта заводларини ва тайёрлаш пунктларини янги ҳосил пахтани қабул қилиб олишга, асрашга ва қайта ишлашга ўз вақтида тайёрлаб қўйиш учун уларни бинокорлик материаллари ва ускуналар блан биринчи навбатда та'минлансин.

ПОЯСИ ТОЛА УЧУН ЭКИЛАДИГАН ЗИҒИР ВА КОНОПЛЯ ҲОСИЛИНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ БУЙИЧА

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қайд қиладики, 1953 йилда зиғир ва конопля экучи бир қатор республикаларда, ўлкаларда ва областьларда зиғир ва конопля ҳосилини йиғиштириб олиш йўл қўйиб бўлмаслик даражада чўзилиб кетди. Кострома области колхозларида зиғир поясини титиш ишлари 65 кун давом қилди, Киров областида ва Литва ССРда 80 кун давом қилди, коноплянии ўриб олиш Курск области колхозларида 60 кун, Пенза области колхозларида 75 кун давом қилди. Зиғирпояни ва коноплянии янчиш, ёйиш ва ивитиш, йиғиштириб олиш, қуритиш ишлари асло йўл қўйилмаслик даражада чўзилиб кетди. Зиғирпояни ва коноплянии ўриб-йиғиб оладиган, янчадиган ва дастлабки ишлайдиган машиналар МТСларда ва колхозларда етарли даражада ишлатилмади, ҳосилни қуритиш ва сақлаш учун бинолар яхши ҳозирланиб қўйилмади.

Пояси тола учун экиладиган зиғирнинг ва коноплянинг ҳосилини йиғиштириб олишга тайёргарлик ишлари бирқанча республикаларда, ўлкаларда ва областьларда бу йил ҳам қониқарсиз бормоқда. Зиғирпояни ва коноплянии йиғиштириб олишга тайёргарлик ишлари, Смоленск, Псков, Калинин, Курск областьларида, Мордва АССРда ва Литва ССРда айниқса ёмон бормоқда.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, зиғир ва конопля етиштирадиган областьлар, ўлкалар ва республикалардаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари зиммасига қуйидаги вазифалар юклансин:

а) зиғирни, коноплянии ўриб-йиғиб оладиган ва зиғир толасини дастлабки ишлайдиган машиналарнинг ремонти ўз вақтида тамомлансин ва шу машиналарни тажрибали машинистлар, тракторчилар ва колхозчиларнинг доимий состави блан та'минлансин;

б) зиғирпоя ва коноплянии йиғиштириб олиш бошлангунча МТСларда ва колхозларда шу экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб олиш графиги ишлаб чиқилсин: шу графикда МТСлар ва колхозлардаги зиғир ва коноплянии йиғиштириб берадиган машиналар ҳамда молотилкаларнинг ҳаммасидан юқори унумли фойдаланиш кўзда тутилсин. Ҳарбир машинада смена нормаларининг бажарилиши устидан ҳамда ҳарқайси МТСнинг зиғирпояни ва коноплянии йиғиштириб олиш ва янчиш планини бажариши устидан қаттиқ контроль ўрнатилсин.

Район ижроия комитетлари ва МТСларнинг директорлари ҳарбир зиғиркор колхозда ўрим-йиғим ишларининг ишчи кучи блан та'минланганлигини кўриб чиқсинлар, ишчи кучи етишмаган колхозларда дон экинлари ҳосилини ва пичанни ўриб-йиғиб олиш ишларини механизациялаш даражасини оширишни кўзда тутсинлар, токи шу йўл блан энг кўп миқдорда бўшаган ишчи кучларини зиғир экинларини парвариш қилиш ва зиғирпоя ҳосилини ўриб-йиғиб олиш соҳасида ишлатиш та'минлансин. Янчилмаган зиғирпояни саноатда қайта ишлаш учун қабул қилиш ишлари ишчи кучи блан камроқ та'минланган колхозларда, биринчи галда ташкил этилсин;

в) зиғир ва конопля экучи колхозларнинг ҳаммасида зиғирпоя қуритиш ва тўғри сақлаш учун етарли миқдорда янги сушилкалар, ригалар, овинлар ва шийпонлар қуриш ва борларини ремонт қилиш ишлари, шунингдек зиғирпоя ҳосили комбайнлар блан йиғиштириб олинадиган колхозларда зиғирпояни қуритиш учун сўкчаклар ва супалар қуриш ишлари ўз вақтида тамомлансин;

г) зиғирпоя ва конопля ҳосилининг бутун экин майдонида пишиб етилишини кутмасдан, айрим участкаларда етилганини пешма-пеш йиғиштириб олишга киришилсин. Белгиланиб қўйилсинки, зиғирпоя ва конопля ҳосилини йиғиштириб олиш ишлари ҳарбир колхозда энг кўпи 10 — 12 кун ичида тамомлансин. Зиғирпоя ва конопля боғлари қуритилиши бланоқ бутун зиғирпоя ва конопля ҳосилининг йиғиштириб бўлинишини кутмасдан, янчишга киришиш та'минлансин ва янчиш ишлари айрим участкаларда ўрим-йиғим тамом бўлганидан кейин 10 кундан кечиктирилмай туғаллансин.

2. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми зиғирпоянинг асосий қисмини август ойида ёйиш ёки ивитиб олиш ва зиғирпояни ёйиш ҳамда ивитиб олиш бўйича қилинадиган ишларни 15 сентябрьдан кечиктирмай ҳамда коноплянии ёйиш ёки ивитиб олиш ишларини 1 октябрьдан кечиктирмай тамомлаш учун колхозларда янчиш тамом бўлиши бланоқ зиғирпояни ва коноплянии ўз вақтида ёйиш ва қуритиш зарурлигига СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг алоҳида э'тиборини жалб қилади. Зиғирпоя ва коноплянии ёйилгандан кейин ва ивитилгандан кейин ўз вақтида йиғиштириб олиш, кейин уни қайта ишлаб, давлатга топшириш та'минлансин.

3. СССР Кенг исте'мол саноат моллари министрлигига зиғирпоя ва конопля тайёрлаш бошлангунча барча тайёрлаш пунктларини, зиғир заводларини, пенько заводларини, зиғирпоя ва коноплянии титиб берадиган цехларни, зиғирпояни янчиб берадиган цехларни тахт қилиб қўйиб, шу экинларнинг пояларини қабул қилиб олиш ва қайта ишлашни уюшқоқлик блан ўтказиш мажбурияти юклатилсин.

ҚАНД ЛАВЛАГИНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ БУЙИЧА

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1954 йилги қанд лавлаги ҳосилини йиғиштириб олиш ва қанд лавлаги тайёрлайдиган пунктларга нобуд қилмай ташиб олиш ҳамда уни қанд заводларида ўз вақтида қайта ишлаш маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ҳамда қанд саноати ходимларининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайди.

Қанд лавлаги ҳосилини ошириш учун 1954 йилга белгиланган планнинг ҳеч сўзсиз бажарилишини, шунингдек қанд лавлаги ҳосилини нобуд қилмай, ўз вақтида йиғиб-териб олишни та'минлайдиган чораларни амалга ошириш мақсадида қанд лавлаги экинларини парвариш қилишни кучайтирувчи тадбирларни кўриш СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, СССР озиқ-овқат моллари саноати министрлигига, иттифоқчи республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, КПСС ўлка ва область комитетларига, республикаларнинг Министрлар Советларига, ўлка ва область ижроия комитетларига таклиф қилинсин.

2. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларидан МТСлар ва совхозлардаги лавлаги комбайнлари ва лавлаги қазийдиган машиналардан қанд лавлаги ҳосилини йиғиб-териб олиш учун тўла фойдаланишга, ҳосилни йиғиб-териб олишда сарф қилинадиган қўл меҳнатини энг кўп миқдорда камайтиришга ва нобудгарчиликка йўл қўймасликка, бунинг учун МТСларда ва совхозларда бўлган лавлаги комбайнларини ва лавлаги қазийдиган машиналарни ўз вақтида ремонтдан чиқариб, йиғим-терим тамом бўлгунча бу иш учун етарли миқдорда тракторларни бириктириб қўйишга алоҳида э'тибор беришларини талаб қилади.

3. Қанд лавлагини қазиб олиш ва уни қанд заводларига ҳамда қанд лавлаги тайёрлайдиган пунктларга ташиб олиш ишларини тамомлаш учун қуйидаги муддатлар белгилансин.

	Лавлагини қазиб олишни тамомлаш	Лавлагини ташиб олишни тамомлаш
Украина ССР да	25 октябрьгача	5 ноябрьгача
Молдавия ССР да	1 ноябрьгача	20 ноябрьгача
Қозоғистон ССР ва Қирғизистон ССР да	15 ноябрьгача	1 декабрьгача
Грузия ССР, Арманистон ССР ва Краснодар ўлкасида	10 ноябрьгача	1 декабрьгача
Литва ССР, Латвия ССР, Эстония ССР ва Белоруссия ССР да	20 октябрьгача	10 ноябрьгача
Олтой ўлкаси ва Бурят-Мўлғулистон АССР да	10 октябрьгача	1 ноябрьгача
Воронеж, Курск, Тамбов, Пенза областьлари ва бошқа лавлаги экучиларда	20 октябрьгача	5 ноябрьгача

Республикаларнинг Министрлар Советлари, лавлаги экучи районларнинг ўлка ва область ижроия комитетлари, маҳаллий шароитни ва лавлагининг ўсишини ҳисобга олиб, қанд лавлагини ёппасига қазиб олишни бошлаш муддатларини ва ҳосилни йиғиб-териб олиш планларини белгиласинлар.

4. СССР озиқ-овқат моллари саноати министрлиги 1954 йил 15 августдан кечиктирмай, тайёрлаш пунктларининг ҳаммасини қанд лавлагини қабул қилиб олишга тахт қилиб қўйсин, мавжуд тарозиларнинг ҳаммасини ремонтдан чиқарсин, асбоб-ускуналарни ва лавлагиларнинг устига ёпадиган маталарни етарли миқдорда ҳозирлаб қўйсин, лавлаги тайёрлайдиган пунктларни тажрибали тарозивон, кагатчи ва браковшчик кадрлар блан та'минлашга алоҳида э'тибор берсин.

Республикаларнинг Министрлар Советлари, лавлаги экадиган районларнинг ўлка ва область ижроия комитетлари ҳамда СССР озиқ-овқат моллари саноати министрлиги лавлагикор районлардаги йўлларни, шунингдек лавлаги тайёрлайдиган пунктларга борадиган йўлларни қуриш ва ремонт қилиш ишларини 1954 йил 15 августгача тамомлаш чораларини кўрсинлар.

КАРТОШКА, САБЗАВОТ ВА МЕВАЛАРНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ БУЙИЧА

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қайд қилиб ўтадики, бирқанча областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари 1953 йилда картошкани ва сабзавотларни йиғиштириб олишга тайёрланиш ва бу ишларни қисқа муддатларда ўтказиш соҳасида етарли чораларни кўрмадилар, бу эса, картошка ва сабзавотларни йиғиштириб олишнинг кечикишига ҳамда шу экинлар ҳосилининг кўп миқдорда нобуд бўлишига олиб келди. Калинин, Владимир, Ярославль, Киров, Иваново областьларидаги ва Белоруссия ССРдаги кўпгина колхозларда картошка ҳосилининг бир қисми қазиб олинмасдан қолиб кетди. Йиғиштириб олинган ҳосилни тузуккина сақлаш учун ҳам зарур чоралар кўрилмади, бунинг натижасида кўпгина колхозларда ва совхозларда картошкани уйиб ва йиғиб қўйиш ҳамда хилларга ажратиш ишлари етарли тайёргарлик кўрилмай ўтказилди. Савдо ва тайёрлаш ташкилотлари, колхозлар ва совхозлар сабзавотларни янгилигича узоқ муддат сақлаш учун тегишли тадбирларни кўрмадилар.

2. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари бу йил картошка ва сабзавотларни йиғиштириб олишни ўз вақтида бошлашни ва тамомлашни та'минласинлар ҳамда шу экинлар ҳосилининг нобуд бўлишига йўл қўймасинлар.

Шу мақсад блан картошка ва сабзавотлар ҳосилини йиғиштириб олиш энг кўп даражада машиналаштирилсин ва картошка қазийдиган комбайнлар, лавлаги қазийдиган машиналар ҳамда бошқа машиналар ва механизмларнинг ҳаммасидан унумли фойдаланилсин. Бу машиналарда ишлайдиган механизатор кадрлар етарли миқдорда тайёрлансин, картошка сабзавотни машина блан йиғиштириб олиш техникасини шу кадрларнинг ўзлаштириб олиши учун улар блан махсус амалий машғулотлар ўтказилсин, ҳосилни йиғиштириб берадиган ҳарбир агрегатга комбайнлар, лавлаги қазийдиган машиналар ва бошқа машиналар блан ҳосили йиғиштириб олиниши лозим бўлган картошка ва сабзавот участкалари бириктиб қўйилсин

Бу йил анчагина майдондаги картошка ва сабзавотларни қўл блан йиғиштириб олишга тўғри келади, шуни назарда тутиб, областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари картошкани қазиш бошланган биринчи кунданоқ бу ишга зарур миқдорда колхозчилар ва совхоз ишчиларини ажратсинлар, уларнинг меҳнатини тўғри ташкил қилсинлар ҳамда ҳамма колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг иш нормаларини тўла ва ошириб бажаришларини та'минласинлар.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

* Боши «Тошкент ҳақиқати»нинг 27 июнь сонида.

Кўкламги экишнинг якунлари, экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва 1954 йилда қишлоқ хўжалик махсулотларини тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1954 йил 24 июньда қабул қилган қарори

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

3. Сабзавотлар ҳосилини мажбурий етказиб бериш, натура ҳақи тўлаш ва сотиб олиш бўйича давлат плани бажарилганидан кейин ортиб қолган сабзавотлардан янада самаралироқ фойдаланиш, аҳолининг янги сабзавот исте'мол қилиш даврини узайтириш ҳамда сабзавотчиликдан келадиган даромадларни ошириш мақсадида колхозларга ва совхозларга қиш-баҳор вақтида сотиш учун сабзавотларни энг оддий тартибда қайта ишлаш, янги карамни ва овқат учун ишлатиладиган илдизмеваларни буртларда, ўраларда ва махсус жойларда сақлаш тавсия этилсин. Центросоюз, Центропромсовет яшиклар ва бочкаларни ишлаб чиқариб, колхозларга сотиш учун зарур чораларни кўрсинлар.

4. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, Украина ССР, Грузия ССР, Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР, Қозоғистон ССР, Молдавия ССР, Озарбайжон ССР, Арманистон ССР, Краснодар ва Ставрополь ўлкаларининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг э'тибори боғларни, токзорларни, цитрус экинларини, чой плантацияларини ва тут дарахтларини парвариш қилишни яхшилаш зарурлигига жалб этилсин.

Мазкур республикалар ва ўлкаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига меваларни, узумни, субтропик экинларнинг меваларини, чой баргини ва пиллани ўз вақтида йиғиштириб олиш ва уларни тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш учун зарур чораларни кўриш мажбурияти юклатилсин.

ТАМАКИ ВА МАХОРКА ҲОСИЛИНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ ВА ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА

Тамаки ва махорка ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олиш ва бу экинлар маҳсулотини тайёрлаш планини ҳеч сўзсиз бажариш мақсадида СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, маҳаллий совет ва партия органлари зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

а) ўтоқ қилиш ва қатор ораларини юмшатиш ишларининг пухта ўтказилиши ҳамда тамаки ва махорка касалликларига ва зараркунандаларига қарши курашиш тадбирларининг бажарилиши та'минлансин;

б) тамаки қуритадиган биноларни ремонт қилиш ўз вақтида тамомлансин ва колхоз ҳамда совхозлардаги бошқа бинолар тамаки ва махоркани қуритиш учун мувофиқлаштирилсин;

в) колхоз ва совхозларда тамакини ва махоркани сўлитишнинг тўғри режимига риоя қилиш, шунингдек қуритилган тамакини ёпиқ биноларда сақлаш та'минлансин, унинг бузилишига йўл қўйилмасин;

г) тамаки ва махорка совуқ тушгунча ҳамма жойда тўла равишда йиғиштириб олинсин, тамаки ва махоркани йиғиштириб олиш ва қуритиш ишларини ўтказиш блан бир вақтда, уни ташиб олиб, давлатга топшириш ташкил қилинсин.

УРУҒЛИК УЧАСТКАЛАРДАГИ ҲОСИЛНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ БЎЙИЧА

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қайд қиладики, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, бирқанча областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари колхозларни ва совхозларни экиш планларини та'минлайдиган миқдорда ўзлари учун керакли ўз сортли уруғликлари блан та'минлаш ишига етарли даражада э'тибор бермаётирлар. Уруғлик жамғариб қўйиш соҳасида 1953 йилда белгиланган тартиб ҳарбир колхоз ва совхозда сараланган сортли уруғликларни етарли миқдорда жамғариб қўйишни та'минлашга имконият берар эди, броқ, Белоруссия ССР, Эстония ССР, Смоленск, Владимир, Калинин, Кострома, Ярославль, Великие Луки, Новгород, Псков, Киров, Калуга, Тула, Молотов областьларининг ва бошқа ба'зи областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари уруғлик участкаларидаги ҳосилни йиғиштириб олишни, янчишни ва умумий экин майдонларидан олинган ҳосилдан уруғлик жамғариб қўйишни йўл қўйиб бўлмайдиган даражада чўзиб юбордилар, бунинг натижасида кўпгина колхозлар ўзларини ўзларида етиштирилган сортли уруғликлар блан та'минламадилар, колхозлардаги уруғликнинг анчагина қисми эса, ўз вақтида қуритилиб, тозаланмади ва бузилиб қолди.

Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва СССР Совхозлар министрлиги, кўпгина областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари сортли уруғликларнинг давлат запасларини вужудга келтириш учун зарур чораларни кўрмадилар, сортли уруғликларни тайёрлаш планининг бажарилишини та'минламадилар, сортли уруғликларнинг эгасизланишига ва бирқанча ҳолларда номувофиқ биноларда сақланишига йўл қўйдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми СССР Қишлоқ хўжалик министрлигидан, СССР Совхозлар министрлигидан, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларидан 1954 йилда ҳарқайси колхоз ва совхознинг ўзини яхши сифатли сортли уруғликлар блан тўла равишда та'минлаб олиши учун лозим бўлган тадбирларни кўришларини талаб қилади.

2. Белгиланиб қўйилсинки, уруғлик фондлари учун керакли уруғлик, аввало, уруғлик участкаларининг ҳосилидан олинган сортли уруғлик блан, экишнинг агротехника нормаларига асосланиб жамғарилади. Уруғлик участкаларидан олинган сараланган уруғликлар етишмай қолган тақдирда, умумий экинларнинг энг серҳосил участкаларидан олинган сараланган уруғликлар блан тўлдирилади, бу иш давлатга дон топшириш плани бажарилгунча тугалланади. Эҳтиёт уруғлик фондлари ва ўткинчи уруғлик фондлари учун керакли уруғликлар давлатга дон топшириш плани бажарилганидан кейин жамғарилиши лозим.

Область ижроия комитетлари, ўлка ижроия комитетлари ва республикаларнинг Министрлар Советлари экишнинг агротехника нормаларига ва колхозларга ҳамда совхозларга белгиланган экиш планига асосланиб, колхозларга ва совхозларга уруғликларни жамғариш планини ҳосил ўрим-йиғими бошлангунча белгилаб қўйсинлар.

3. Қозоғистон, Поволжье, Сибирь ва мамлакатнинг бошқа шарқий районларидаги колхозларни ва совхозларни қўриқ ва бўз ерларда экиладиган қаттиқ буғдойнинг яхши сифатли сортли уруғликлари блан та'минлаш мақсадида, Тайёрлаш министрлигига уруғлик учун яроқли қаттиқ буғдой донини тайёрлашни та'минлаш, мана шу буғдойни алоҳида складларда сақлаш, кўнгилдагидек асраш ва қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районларга ўз вақтида етказиб беришни та'минлаш вазифаси юклатилсин.

4. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Совхозлар министрлигига, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига колхозларда ва совхозларда районлаштирилган сортлардан бўлган сортли картошкаларни экишнинг агротехника нормалари бўйича тўла равишда етарли қилиб уруғлик фонди жамғариб қўйишни та'минлаш вазифаси юклатилсин. Сортли уруғлик картошкаси бўлмаган колхозларда ва совхозларда ҳосилни йиғиб-териб олиш вақтида оддий картошкани сортли картошкага айирбошлаш ёки сортли картошкаси ортиб қолган колхозлардан ва совхозлардан сотиб олиш ташкил этилсин.

5. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Совхозлар министрлиги ва Тайёрлаш министрлигига колхозларда ва совхозларда уруғчилик ишини яхшилаш тўғрисидаги, 1954 йилнинг ҳосилидан сортли уруғлик ва сортли картошка тайёрлаш плани тўғрисидаги, сортли уруғликларнинг давлат запасини вужудга келтириш ҳамда сортли уруғликларни етиштириш ва топширишда колхозлар ва совхозларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисидаги таклифларни СССР Министрлар Советига тақдим этиш мажбурияти юклатилсин.

КУЗГИ ЭКИНЛАРНИ ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ БЎЙИЧА

1. Дон хўжалигини ривожлантиришда ва айниқса озиқ-овқат учун ишлатиладиган дон етиштиришни кўпайтиришда кузги экинлар жуда муҳим аҳамиятга эга. Аммо, ба'зи областьларда, ўлкаларда ва республикаларда кузги экинларни экиш ва парвариш қилишда жиддий камчиликлар юз бермоқда. Кўпгина колхозларда ва совхозларда кузги экинлар экиладиган ерларни ўз вақтида ва яхши сифатли қилиб ишламаслик ҳолларига йўл қўйилмоқда, ёзги шудгор қилинган ерларга органик ва минерал ўғитлар кам солинмоқда, кузги экинларни экиш муддатлари қўпол равишда бузилмоқда—кузги экинларнинг қарийб ярмиси йўл қўйиб бўлмайдиган даражада кечиктириб экилмоқда. Кўпинча кузги экинлар экиш нормалари камайтирилиб ва сифатсиз уруғлар экилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси кузги экинлар ҳосилининг камайишига сабаб бўлмоқда.

2. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка, область ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги вазифаларни юклайди:

а) бу йил кузги экинлар экиладиган ерларни ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ишлаш, колхозларда ва совхозларда кузги экинлар экиладиган ерларга ўғитлар солиш ва кузги экинларни маҳаллий шароитларга қараб, энг яхши агротехника муддатларида экиб олиш та'минлансин.

Бирқанча областьларда кузги экинларнинг анчагина қисми ёзги шудгор қилинмай бошқа экинлар блан банд қилиб қўйилган ерларга экилаётганлигини назарда тутиб, мазкур экинлар йиғиштириб олиниши бланоқ ўша ерларни ўз вақтида, лекин кузги экинлар экилмасдан камида 2—3 ҳафта олдин ҳайдаб қўйишга алоҳида э'тибор берилсин;

б) кузги экиш учун юқори сифатли уруғликларни тайёрлаб қўйишга ва экиш кондициялари яхши бўлган сортли уруғликлардан экиш учун биринчи навбатда тўла фойдаланишга алоҳида э'тибор берилсин, камайтирилган нормалар блан экишга йўл қўйилмасин, кузги экинларни экишда қатор ораларини торайтириб ва кўндаланг қилиб экиш усуллари кенг қўлланилсин. Уруғлик участкаларига кузги экинларни районлаштирилган энг яхши сортларнинг сараланган уруғликларидан экиш та'минлансин;

в) кузги экинларни, биринчи галда, кузги буғдойни экиш вақтида қаторларга солиш учун ва кузги экинлар униб чиққанидан кейин уларни кузда озиқлантириш учун донадор суперфосфатнинг кенг қўлланилиши та'минлансин. Куз вақтида кузги экинларни пайхон қилинишдан сақлаш учун қат'ий чоралар кўрилсин. Кузги экинлар экиб қўйилган жойларда қорни тўсиш ишлари ўтказилсин.

3. Ғарбий Сибирьнинг, Уролнинг, Шимолий Қозоғистоннинг ва Заволжьенинг бирқанча районларида кузги экинлар қиш шароити ноқулай бўлганлиги сабабли кам ҳосил бераётганлигини ёки бутунлай нобуд бўлаётганлигини назарда тутиб, мазкур районларнинг маҳаллий совет ва қишлоқ хўжалик органларига озиқ-овқат экинлари экиладиган экин майдонлари бўйича берилган топшириқларнинг бажарилишини та'минлайдиган қилиб планлаштириш вақтида кузги экинлар ўрнига ўз ихтиёрлари блан баҳори буғдой экишни кўзда тутиш ҳуқуқи берилсин.

4. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Совхозлар министрлигига, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига 1955 йилда баҳори экинларни, қоида тариқасида кузда ва ёзда шудгор қилинган ерларга экиш учун ҳарбир колхозда ва совхозда шудгор қилишнинг давлат планини бу йил ҳеч сўзсиз бажаришни та'минлаш мажбуриятини юклайди.

IV.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планларининг бажарилишини та'минлаш тўғрисида

1. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мажбурий етказиб берилишини гектар бошига қараб ҳисоблаш принципи қўпол равишда бузилганлигини ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни планлаштиришдаги жиддий хатоларни тугатиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг оширилган нархлар блан давлат томонидан сотиб олинишини кўпайтириш бўйича Партия ва Ҳукумат ўтказаётган тадбирлар ҳамда қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини ривожлантиришда колхозларнинг ва колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширадиган бошқа тадбирлар бу йил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш миқдорини анча кўпайтириш ҳамда шу маҳсулотларни тайёрлаш ва сотиб олишни муваффақиятли ўтказиш учун қулай шароит вужудга келтирди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шуни қайд қиладики, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ҳажми кўпайтирилганлигига қарамай, озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари систематик равишда камайтирилаётганлиги ва аҳолининг исте'мол қилиши кўпаяётганлиги сабабли, шу маҳсулотларга бўлган давлат эҳтиёжлари ҳали ҳам етарли миқдорда қондирилмаётир. Шу блан бирга, Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, СССР Гўшт ва сут махсулотлари саноати министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, Центросоюз, кўпгина областьларнинг, ўлкаларнинг ва республикаларнинг партия ва совет органлари қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш ишларига қониқарсиз раҳбарлик қилмоқдалар, ўтган йил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ишларини ўтказишда бирқанча районларда шу маҳсулотларни давлат йўли блан тайёрлаш ва сотиб олиш планининг бажарилмай қолганлигидан тегишли сабоқларни чиқариб олмадилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органларининг раҳбарларига дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш давлат планини бажариш колхоз ва совхозларнинг энг муҳим бурчи эканлигини эслатиб ўтишни зарур деб ҳисоблайди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетларидан, ўлка ва область партия комитетларидан, Тайёрлаш министрлигидан, СССР Қишлоқ хўжалик министрлигидан, СССР Совхозлар министрлигидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш ишларига раҳбарликни яхшилашни, давлат ва тайёрлаш интизомини мустаҳкамлашни та'минлашни, колхозлар, совхозлар ва якка тартибда топширучиларнинг давлат олдидаги ҳамма мажбуриятларни бажаришлари учун партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органларининг раҳбарларига нисбатан талабчанликни оширишни талаб этади.

2. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мажбурий етказиб бериш миқдори камайтирилганлиги сабабли, колхозлар ва колхозчилар товар маҳсулотининг анчагина қисмини давлатга оширилган нархлар блан сотиш имкониятига эгадирлар деб ҳисоблайди. Аммо, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олиш ишлари кўп ҳолларда ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Кўпгина маҳаллий партия, совет ва тайёрлаш органлари давлатнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини та'минлашнинг муҳим манбаи бўлган мана шу маҳсулотларни сотиб олишга тегишинча аҳамият бермаётирлар, шу маҳсулотларни сотиб олиш давлат планларининг сўзсиз бажарилиши учун лозим бўлган тадбирларни кўрмаётирлар. СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги, Центросоюз ва Тайёрлаш министрлиги бу муҳим ишга жуда қониқарсиз раҳбарлик қилаётганликлари натижасида чорвачилик маҳсулотларини сотиб олиш ишлари ёмон олиб борилмоқда, кўпгина колхозлар блан давлатга сут, гўшт, жун сотиш тўғрисида шартномалар тузилмаган, кўпгина районларда саноат моллари ўз вақтида ташиб келтирилмаганлиги сабабли колхозлар ўзларига керакли шу молларни кооперация дўконларидан сотиб олиш имкониятига эга эмаслар. Центросоюз ва унинг маҳаллий органлари колхозларнинг топширган маҳсулотлари эвазига саноат моллари сотиш юзасидан ўзларига юклатилган вазифаларнинг уддасидан чиқмаётирлар, колхозлар учун ажратилган моллар ва ем-хашакларнинг талон-торож қилиниши ва бошқа мақсадларга ишлатилиб юборилиши сингари кўпгина фактларнинг олдини олмаётирлар ҳамда колхозларга саноат моллари ва айниқса юк автомашиналари, томга ёпадиган материаллар ва бошқа молларни сотиш юзасидан колхозлар олдида кўп қарздор бўлиб қолдилар, тайёрланаётган маҳсулотларни солиш ва ташиш учун зарур идишлар блан та'минлашнинг керакли чораларини кўрмаётирлар.

Тайёрлаш министрлигидан, СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлигидан, Центросоюздан, областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия ва совет органларидан чорвачилик маҳсулотларини сотиб олиш ишларини ўтказишдаги жиддий камчиликларни йўқотиш, бу ишга оператив раҳбарлик қилишни анча яхшилаш ва 1954 йилда гўшт, сут, тухум, жун ва бошқа чорвачилик хомаш'ёларини сотиб олиш давлат планларининг сўзсиз бажарилишини та'минлаш талаб қилинсин.

Аҳолини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва саноатни хомаш'ё блан та'минлаш ягона умумдавлат та'минот плани бўлган дон, шоли, мойли экинларнинг уруғлари, картошка, сабзавот, гўшт, сут, тухум ва жунни тайёрлаш ҳамда давлат йўли блан сотиб олиш планларининг тўла бажарилишига боғлиқ эканлигини назарда тутиб, белгиланиб қўйилсинки, республикаларда, ўлкаларда, областьларда ва районларда тайёрлаш ва давлат йўли блан сотиб олиш планлари баб-баравар бажарилган тақдирдагина шу маҳсулотларни тайёрлаш ва сотиб олиш планлари бажарилган деб ҳисобланади.

Маккажўхори ва гречиха кеч пишиб етилиши сабабли ва колхозлардан ғаллани давлат йўли блан сотиб олиш ишларини муваффақиятли ўтказиш мақсадида Тайёрлаш министрлиги район вакилларининг тақдими блан район ижроия комитетларига, тайёрлаш ташкилотларига 1954 йил ҳосилидан бўлган ғаллани маккажўхори ва гречиха етказиб бериш планлари бўлган ҳамда дон экинларининг ҳосили бўйича етказиб бериш мажбуриятларини, топширилган счётларга қараб натура ҳақи тўлашни бажарган ва ссудаларни қайтариб берган колхозлардан, шу колхозлар давлатга маккажўхори ва гречиха топшириш мажбуриятларини бажаргунларича давлат йўли блан сотиб олишга рухсат этиш ҳуқуқи берилсин, токи мана шу экинларнинг донини қонунда белгиланган муддатларда топшириш та'минлансин.

Дон етказиб бериш, МТСларнинг бажарган ишлари учун топширилган счётларга қараб натура ҳақи тўлаш ва қарзларни қайтариш бўйича ўз мажбуриятларини бажарган колхозлардан, умуман район, область, ўлка ва республикада ғалла тайёрлаш давлат планининг бажарилишидан қат'и назар, 1954 йил ҳосилидан бўлган ғаллани давлат йўли блан сотиб олиш учун тайёрлаш ташкилотларига рухсат этилсин.

3. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қайд қилиб ўтадики, Тайёрлаш министрлиги 1954 йил ҳосилидан бўлган ғаллани тайёрлаш ишларига қониқарсиз тайёргарлик кўрмоқда, Заготзерно пунктлари ўз вақтида тайёргарлик кўрмаганлиги сабабли, колхозлардан ва совхозлардан ғаллани қабул қилиш тўхтаб қолганлиги, тайёрланган ғалланинг катта қисми уйиб қўйиб сақланганлиги, тайёрлаш пунктларида ғаллани сақлаш вақтида доннинг сифати пасайиши ва доннинг бузилиши каби фактлар рўй берганлиги сингари ўтган йиллардаги камчилик ва хатоларни такрорламоқда.

Тайёрлаш министрлиги дон сақлайдиган омборлар қуриш планининг бажарилишини чўзиб юбормоқда. Шу йил 10 июньгача бўлган ма'лумотларга қараганда дон омборлари қуриш плани фақат 7,9 процент бажарилган ва 1953 йилнинг шу вақтдагидан 236 минг тонна кам дон сиғадиган склад бинолари тайёр қилинган. Элеваторлар қуриш жуда ёмон аҳволда бормоқда. 1954 йилнинг биринчи ярмида 29 элеватор ишга туширилиши керак эди, ҳақиқатда эса, фақат битта элеватор ишга туширилди. Ростов, Саратов, Чкалов, Куйбишев, Пенза, Челябинск областьларида, Краснодар ўлкасида, Бошқирдистон АССРда ва Қозоғистон ССРнинг кўпчилик областьларида шу вақтгача битта ҳам ғалла склади қурилгани йўқ. Заготзерно пунктларининг техника базаларини ремонт қилиш ҳам суст бормоқда. Склад биноларини капитал ремонтдан чиқариш плани 67 процент ва жорий ремонтдан чиқариш плани 86 процент бажарилди. Союззаготтранс ва совхозтрансларнинг автопаркини ғаллани ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташишга тайёрлаш жуда ёмон ташкил этилган.

1954 йилда ғалла тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планининг бажарилишини та'минлаш мақсадида КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги ҳамда совхозлари ва ёрдамчи хўжаликлари бўлган бошқа министрликлар ва идоралар, областьларнинг, ўлкаларнинг ва республикаларнинг партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари, колхозларнинг, МТСларнинг ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига техника базаларини ғалла тайёрлашга ўз вақтида тахт қилиб қўйиш учун чоралар кўриш ва ғалла ўрилабошлаган биринчи кунданоқ уни давлатга топширишни ташкил қилиш, ҳарбир колхознинг дон, мойли экинлар ҳосилини етказиб бериш, МТСларнинг иши учун топширилган счётлар бўйича натура ҳақини тўлаш, қарзларни қайтариш мажбуриятларининг қонунда белгиланган муддатларда бажаришини ва ҳарбир совхознинг давлатга ғалла топшириш планини бажаришини та'минлаш вазифасини юклайди. Дон ва мойли экинлар ҳосилини сотиб олиш планининг ҳеч сўзсиз бажарилиши та'минлансин.

4. Дон ва мойли экинларни етиштиришда колхозларнинг ва колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида:

дон ва мойли экинлар уруғини колхозлар томонидан давлатга мажбурий етказиб беришнинг амалдаги нормалари 1954 йил ҳосилидан бошлаб камайтирилсин ва шу экинлар ҳосилини оширилган нархлар блан давлат томонидан сотиб олиш кўпайтирилсин;

машина-трактор станциялари ва ихтисослаштирилган станциялар томонидан колхозларда дон ва мойли экинлар бўйича бажариладиган ишларга натура ҳақи тўлашнинг 1954 йилдан бошлаб зоналар бўйича қат'ий, табақалаштирилган ставкалари жорий қилинсин.

Тайёрлаш министрлиги ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари дон ва мойли экинлар уруғини давлатга мажбурий етказиб беришнинг ҳарбир гектарига белгиланган доимий нормаларини ва МТСларнинг ишлари учун натура ҳақи тўлашнинг қат'ий ставкаларини колхозларга етказсинлар, маҳсулот етказиб беришнинг ҳарқайси район учун белгиланган нормаларига ва натура ҳақи тўлашнинг қат'ий ставкаларига риоя қилиниши устидан қаттиқ контроль ўрнатишни та'минласинлар.

Гектарига қараб белгиланган нормалар асосида ҳисобланиб топширилган мажбуриятлардан, шунингдек МТС ишлари учун топширилган счётлардан ошиқ равишда маҳаллий ҳокимият органларининг колхозларга дон ва мойли экинлар уруғини етказиб бериш бўйича топшириқ беришлари тақиқлансин.

5. Колхозчиларнинг, ишчиларнинг, хизматчиларнинг, балиқ овловчи ва ҳунармандчилик артельлари а'золарининг хўжаликлари 1954 йил ҳосилидан бошлаб, давлатга дон етказиб бериш мажбуриятидан озод қилинсинлар.

6. Дон етказиб бериш мажбуриятлари ва МТСнинг ишлари учун натура ҳақи тўлаш бўйича колхозларда, колхозчиларнинг хўжаликларида ва якка тартибда топширучи бошқа хўжаликларда қолган қарзларнинг ҳаммаси кечиб юборилсин.

7. Ғалла, дуккакли-дон, крупа бўладиган ва мойли экинларни ун қилиб тортганлик, шолини оқлаганлик ва қайта ишлаганлик учун ҳамма давлат, колхоз ва кооператив тегирмонларида, жувозларида ва мойжувозларида ҳамма ун тортдиручилар, крупа қилдиручилар ва мой қилдиручилардан олинадиган гард йиғими (натура блан олинадиган йиғим) бекор қилинсин ва белгилаб қўйилсинки, мазкур экинларнинг ҳосилини ун қилиб тортиш ва қайта ишлаш учун иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Совети томонидан белгиланадиган ставкалар бўйича пул блан ҳақ олинади.

8. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органлари, шунингдек машина-трактор станцияларининг ва ихтисослаштирилган станцияларнинг директорлари донни ва мойли экинларнинг уруғларини комбайнлар блан ўриб бериш, янчиб бериш, тозалаш, ташиш ва қуритишдан ташқари дон ва мойли экинлар бўйича станциялар томонидан қилинган ишларнинг натура ҳақи счётларини колхозларга ҳосил ўрим-йиғими бошланмасдан камида бир ой олдин топширишни та'минласинлар ва колхозларнинг натура ҳақи счётлари бўйича тўлашлари лозим бўлган донни ва мойли экинларнинг уруғларини колхозлар томонидан топширилишини та'минласинлар. Дон ва мойли экинлар ҳосилини комбайнлар блан ўриб-йиғиб бериш, дон ва мойли экинлар ҳосилини янчиш, тозалаш, ташиб бериш ва қуритиш юзасидан қилинган ишлар учун счётлар ҳар 5—10 кунда топшириб турилсин.

Машина-трактор станциялари ва ихтисослаштирилган станциялар томонидан қилинган ишлар учун натура ҳақини тўғри ва ўз вақтида ҳисоблаш, счётларни колхозларга белгиланган муддатда топшириш ва колхозларнинг ўзларига топширилган счётлар бўйича натура ҳақи тариқасида тўлашлари лозим бўлган дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини белгиланган муддатларда топширишлари учун шахсан жавобгарлик машина-трактор станцияларининг ва ихтисослаштирилган станцияларнинг директорларига юклатилсин, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга етказиб бериш мажбуриятларининг бажарилиши блан бирқаторда, натура ҳақининг тўла равишда тушуви учун жавобгарлик эса, Тайёрлаш министрлигининг район вакилларига юклатилсин.

9. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, Тайёрлаш министрлиги, маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари крупа бўладиган ва дуккакли дон экинлари ҳосилини ўз вақтида ва нобуд қилмай йиғиштириб олишни ҳамда ҳарқайси колхоз ва совхозда шу экинларнинг донларини тайёрлаш планларини бажаришни та'минласинлар, шунингдек тариқни, гречихани, нўхатни ҳамда крупа бўладиган ва дуккакли бошқа экинларнинг донларини колхозлардан ва колхозчилардан давлат йўли блан сотиб олишни кенгайтириб юборсинлар.

10. Давлат ғалласини ва мойли экинларнинг уруғларини ўз вақтида ва узлуксиз қабул қилиб олишни, тўғри жойлаштиришни ва тўла равишда сақлаб қолишни та'минлаш учун Тайёрлаш министрлиги, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат материал резервлари Бош бошқармаси, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, Центросоюз, маҳаллий партия, совет ва тайёрлаш органлари зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

а) ғалла тайёрлаш бошлангунча барча тайёрлаш пунктлари давлат ғалласини ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини узлуксиз қабул қилиб олишни, ташиб олишни ва сақлашни амалда уддалай оладиган ходимлар блан та'минлансин;

б) элеваторларни, складларни, дон қуритадиган жойларни, қоп-қанорларни, механизация воситаларини, йўлларни, шунингдек дон тозалайдиган ускуналарнинг, тарозиларнинг ва лаборатория ускуналари ҳамда инвентарьларнинг ҳаммасини ремонт қилиш ва тўла равишда тахт қилиб қўйиш ишлари — жанубий районларда 1 июльдан кечиктирмай, марказий районларда 10 июльгача ва қолган районларда 20 июльгача тамомлансин. Ғалла тайёрлаш бошлангунча склад биноларининг ичлари, дон қуритадиган бинолар, тегирмонлар, элеваторлар, шунингдек тайёрлаш пунктларидаги складларнинг атрофидаги ерлар дезинфекция қилиб чиқилсин.

11. Қозоғистон, Сибирь, Урол, Поволжье районларида ва қисман Шимолий Кавказ районларида дон экинларини экиш кенгайтирилганлиги сабабли ва мазкур районларда давлат тайёрлаш пунктларига тушаётган донни қабул қилиб олишни жойлаштиришни ва тўла равишда сақлаб қолишни та'минлаш мақсадида, Тайёрлаш министрлиги, РСФСР Министрлар Совети ва Қозоғистон ССР Министрлар Совети «Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда Тайёрлаш министрлигининг элеваторларини ва ғалла складларини қуриш тўғрисида»ги СССР Министрлар Советининг 1954 йил 7 июньдаги қарорини бажаришни та'минласинлар, я'ни:

а) қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда 1954 йилда ҳаммаси бўлиб 1.824 минг тонна дон сиғадиган склад ва ҳаммаси бўлиб 375 минг тонна дон сиғадиган элеватор қурилсин ва тайёр қилинсин, шу жумладан, РСФСРда 1.341 минг тонна дон сиғадиган склад ва 326 минг тонна дон сиғадиган элеваторлар ва Қозоғистон ССРда 483 минг тонна дон сиғадиган складлар ва 49 минг тонна дон сиғадиган элеваторлар қурилсин ва тайёр қилинсин;

б) қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда 1955 йилда ҳаммаси бўлиб 11.000 минг тонна дон сиғадиган ғалла складлари ва 398 минг тонна дон сиғадиган элеваторлар қурилсин ва тайёр қилинсин, шу жумладан, РСФСРда 5.000 минг тонна дон сиғадиган ғалла складлари ва 278 минг тонна дон сиғадиган элеваторлар ҳамда Қозоғистон ССРда 6.000 минг тонна дон сиғадиган ғалла складлари ва 120 минг тонна дон сиғадиган элеваторлар қурилсин ва тайёр қилинсин; 1954 йилда 7.000 минг тонна дон сиғадиган ғалла складлари қуришга киришилсин ва ғалла складларини 1955 йилнинг биринчи ярмида тайёр қилиб ишга тушириш учун 1954 йилда шу складларнинг смета қийматидаги қурилиш ишларининг 30—40 проценти бажарилсин;

в) қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда 1954 йилда 20 та элеватор қуриш ва 1955 йилда 90 та янги элеватор қуриш ва борларини кенгайтириш ҳамда 3 та авторемонт заводи қуриш ишлари бошлаб юборилсин ва булар 1956—1957 йилларда ишга туширилсин.

12. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларнинг олис жойларидаги дон ва бошқа маҳсулотларни ташиб олишни та'минлаш учун СССР Госплани, Йўллар министрлиги, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ҳамда Тайёрлаш министрлиги донни ва бошқа маҳсулотларни темир йўлларга ташиб олмоқ учун ўша районларда тош йўл ва тор изли темир йўллар қуриш тўғрисидаги таклифларни бошқа министрликлар ва идоралар иштироки блан бир ой муддат ичида ишлаб чиқиб, бу таклифларни СССР Министрлар Советига тақдим этсинлар.

13. Йўллар министрлиги ҳамда Денгиз ва дар'ё флоти министрлиги ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини узлуксиз ташиб беришни, усти ёпиқ вагонлар ва кемаларни ўз вақтида тайёрлаб беришни та'минласинлар ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўз вақтида ва нобуд қилмай ташиб олиш учун лозим бўлган ҳамма тадбирларни кўрсинлар.

14. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шуни қайд қилиб ўтадики, Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, СССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги, областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия ва совет органлари автотранспортни ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиб беришга қониқарсиз тайёрламоқдалар. Бунинг натижасида Союззаготтранс, совхозтранслар, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлигининг автоколонналарига, СССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигининг автомобиль хўжаликларига, машина-трактор станцияларига, совхозларга ва колхозларга қарашли юк автомашиналарининг кўп қисми ҳанузгача ремонтдан чиқарилгани йўқ. Колхозлар ва совхозлардаги от-араваларни қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиб олишга тайёрлаш ҳам ёмон ташкил этилган.

(ОХИРИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Кўкламги экишнинг якунлари, экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва 1954 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1954 йил 24 июньда қабул қилган қарори

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, СССР Автомобиль транспорти ва тошйўллар министрлиги, иттифоқчи республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ижроия комитетлари ва область ижроия комитетлари зиммасига автомобиль транспортини ва от-араваларни қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиб олишга тайёрлашдаги жиддий камчиликларни йўқотиш, автомашиналар ремонтини қисқа муддат ичида битказишни та'минлаш, автопаркларни шоферлар блан тўла равишда та'минлаш мажбуриятини юклайди, токи ҳосилни йиғиштириб олиш бошланган кунданоқ бутун автотранспортдан юқори унумли фойдаланишга эришилсин. Янги ташкил қилинган совхозлардан ва янги ўзлаштирилаётган узоқ ер участкаларига дон экинлари эккан совхозлар ҳамда колхозлардан ҳосил ўрим-йиғими даврида, одат тариқасида, Союззаготтранс ва совхозтрансларнинг автоколонналари донни комбайнлардан чиқиши бланоқ давлат тайёрлаш пунктларига ташиб берадиган бўлсинлар, шу хилда ташиб келтирилган ғалла пунктларнинг ўзида тозаланади ва қуритилади.

15. Ғаллани ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат тайёрлаш пунктларига ўз вақтида ташиб олишда колхозларга ва совхозларга ёрдам кўрсатиш учун қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиб бериш ишларига халқ хўжалигининг бошқа тормоқларига қарашли автомашиналарни жалб қилиш зарур деб топилсин. СССР Госпланига манфаатдор министрликлар блан бирликда бу масала юзасидан зарур таклифларни ишлаб чиқиб, ўн кун муддат ичида СССР Министрлар Советига тақдим қилиш топширилсин.

16. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1953 йилда кўпгина областьларда ва республикаларда, айниқса Новгород, Смоленск, Москва, Калуга, Иваново, Калинин, Ярославль, Молотов, Свердловск, Челябинск областьларида ва Белоруссия ССРда картошкани тайёрлаш ва сотиб олиш ишлари ёмон ўтказилганлигини қайд қилади.

Центросоюз ва СССР Савдо министрлиги картошкани тайёрлаш ва сотиб олиш ҳамда уни шаҳарларга ва саноат марказларига етказиб бериш планларининг бажарилишини та'минламадилар, сабзавотларни сотиб олишни кўпайтириш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланмадилар, айни вақтда кўпгина колхозлар ва колхозчилар ўзларининг ортиқча картошкаларини ва сабзавотларини, тайёрлаш ва сотиб олиш ёмон уюштирилганлиги сабабли, сотолмай қолдилар. 1953 йилда матлубот кооперацияси ҳўл меваларни, резавор меваларни ва қуруқ меваларни тайёрлаш ва сотиб олиш ишларини айниқса қониқарсиз ўтказди. СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлигининг кўпгина спирт ва крахмал-патка заводлари ҳам картошка тайёрлаш планларини бажармадилар.

Тайёрлаш министрлиги, Центросоюз, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, СССР Савдо министрлиги, областьлар, ўлкалар ва республикаларнинг партия, совет ва тайёрлаш органлари зиммасига қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин:

а) картошка, сабзавот, мева, тарвуз, қовун ва бошқа шу сингари маҳсулотларни тайёрлаш ва сотиб олиш планларини 1954 йилда ҳеч сўзсиз бажариш та'минлансин, ана шу маҳсулотларнинг нобуд бўлишига ва бузилишига йўл қўйилмасин;

б) картошка ва сабзавот ҳосилини йиғиштириб олина бошлаган кунданоқ картошка ва сабзавотни ҳарқайси республикада, ўлкада, областьда ва районда тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планининг ўз вақтида бажарилишини та'минлайдиган миқдорда шу маҳсулотларни топшириш ташкил қилинсин. Эртаги сабзавотларни ва меваларни тайёрлашни ҳамда сотиб олишни кўпайтириш ва уларни шаҳарларга ҳамда саноат марказларига ўз вақтида етказиб бериш чоралари кўрилсин;

в) давлат плани бўйича картошка ва сабзавот оладиган тортлар, орслар ва бошқа ташкилотлар 1954 йил 10 июльдан кечиктирмай, қишлоқ районларига, колхозларга ва совхозларга бириктириб қўйилсин, уларга картошка ва сабзавотларни ўз транспортлари блан ташиб олиш ва қиш учун ғамлаб қўйиш топшириқлари белгилансин;

г) 1954 йилда шаҳар атрофи колхозлари ва совхозлари томонидан сабзавотни ва эртаги картошкани тайёрлаш ва сотиб олиш планини бажариш ҳисобига бевосита савдо шохобчаларининг ҳамда умумий овқатланиш корхоналарининг ўзларига топширишлари энг кўп миқдорда кенгайтирилсин, бунинг учун шаҳар атрофи зонасидаги колхозлар ва совхозлар магазинларга ва умумий овқатланиш корхоналарига ўз вақтида бириктиб қўйилсин ҳамда давлат тайёрлаш ва сотиб олиш планларини бажариш юзасидан топширилаётган сабзавотларни узлуксиз қабул қилиб олиш та'минлансин;

д) маҳсулот етказиб бериш мажбуриятлари ҳисобига колхозчиларнинг хўжаликлари ва бошқа гражданлар томонидан топшириладиган картошкани ҳамма жойда сельполарнинг складларида ва дўконларида узлуксиз қабул қилиб олиш та'минлансин. Маҳаллий совет органлари картошкани қабул қилиб олиш ва вақтинча асраш учун бинолар беришда матлубот кооперациясига ёрдам кўрсатсинлар;

е) тайёрлаш ташкилотлари томонидан картошка, сабзавот ва меваларнинг сон жиҳатдан ҳам, сифат жиҳатдан ҳам тўғри қабул қилиб олиниши устидан қаттиқ контроль ўрнатилсин ва маҳсулот топширувчилар блан топширилган маҳсулот учун ҳисоб-китобни ўз вақтида қилиш та'минлансин.

17. Центросоюз, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, СССР Савдо министрлиги, республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ижроия комитетлари ва область ижроия комитетлари техника базасини ҳозирлашдаги қолоқликни тугатиш учун тегишли чораларни кўрсинлар ва маҳсулотларни кўплаб тайёрлаш бошлангунча картошка-сабзавот сақлаш учун янги қурилаётган складларни, биноларни, шу маҳсулотларни жўнатиш базаларини ва қайта ишлайдиган корхоналарни битказишни та'минласинлар. Қабул қилиш-тайёрлаш ва тузлаш пунктларининг, спирт, крахмал-патка, консерва ва қоқи заводларининг ремонти ва уларни тайёрлаш ишлари, картошкани, сабзавотни ва меваларни узлуксиз қабул қилиб олиш учун идишларни ва бошқа асбоб-ускуналарни тайёрлаш ишлари 1 сентябрьдан кечиктирилмай битказилсин. Қабул қилиш-тайёрлаш ва жўнатиш пунктлари тажрибали ходимлар блан тўлдирилсин.

18. Саноатни хомаш'ё блан та'минлаш ва халқ исте'мол қиладиган молларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун техника экинлари ҳосилини тайёрлаш ишига жуда муҳим аҳамият бериб, СССР Озиқ-овқат моллари саноати министрлиги, СССР Кенг исте'мол саноат моллари министрлиги, Центросоюз ва Тайёрлаш министрлиги, иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетлари, КПСС ўлка ва область комитетлари, республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ижроия комитетлари ва область ижроия комитетлари пахта, қандлавлаги, пояси тола учун экиладиган зиғир, конопля ва бошқа техника экинлари ҳосилини тайёрлашнинг давлат планларини белгиланган муддатларда бажаришни та'минласинлар.

19. Тайёрлаш министрлиги, СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги, Центросоюз, республикалар, ўлкалар ва областьларнинг партия ва совет органлари чорвачилик маҳсулотларини тайёрлашни ва сотиб олишни ташкил қилишдаги мавжуд камчиликларни тугатсинлар ва сотиб олиш ҳамда тайёрлаш юзасидан 1954 йил учун белгиланган давлат планларининг ўз вақтида бажарилиши учун зарур чораларни кўрсинлар.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча партия ташкилотларининг э'тиборини колхозчилар ва МТС ишчиларининг меҳнат интизомини янада мустаҳкамлашга ва меҳнат унумини янада оширишга эришиш зарурлигига жалб қилади, бу эса, экинларни намунали парвариш қилишни, чорва моллари учун ем-хашакни етарли миқдорда тайёрлаб қўйишни, ҳосилни йиғиштириб олиш ишларини қисқа муддатларда ва нобуд қилмай ўтказишни, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга топшириш мажбуриятларининг муддатидан олдин бажарилишини, уруғлик фондларини ва бошқа фондларни тўла равишда жамғариб қўйишни, колхозларнинг жамоат бойлигини янада кўпайтиришни ва шу асосда ҳамма колхозларда колхозчиларнинг меҳнат кунларига яхши ҳақ тўлайдиган бўлишини та'минлашга имконият беради.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетларидан, ўлка, область ва район партия комитетларидан, колхозлар, МТСлар ва совхозларнинг партия ташкилотларидан экинларни пухта парвариш қилиш учун, ем-хашакларни тайёрлаш, ҳосилни йиғиштириб олиш ишларини қисқа муддат ичида ва нобуд қилмай ўтказиш учун, техникадан тўла фойдаланиш учун, юксак меҳнат унуми учун, барча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш давлат планларини муддатидан олдин бажариш учун қишлоқда оммавий социалистик мусобақани авж олдириб юборишни талаб қилади. Қишлоқда ўтказиладиган сиёсий ишларда асосий э'тибор ҳосилни йиғиштириб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ишларини юқори сифатли қилиб ва ўз вақтида ўтказишнинг қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш, колхозларнинг жамоат хўжалигини янада мустаҳкамлаш ва колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ўстириш вазифаларини ҳал қилиш учун бўлган аҳамиятини ҳамма колхозчиларга, МТС ва совхозларнинг ходимларига тушунтиришга қаратилиши лозим.

Бутун оммавий-сиёсий иш ҳосилни йиғиштириб олишнинг муваффақияти ҳал қилинадиган жойда: дала шийпонларида, далачилик ва трактор бригадаларида, хирмонларда, дон ташиётган транспорт бригадаларида, элеваторларда ва тайёрлаш пунктларида ўтказилиши лозим. Партия, совет, комсомол, касаба союз активларидан, қишлоқ интеллигенциясидан, колхозлардаги, МТСлардаги ва совхозлардаги илғорлардан бўлган энг яхши агитаторлар шу жойларга юборилиши лозим. Сиёсий ишда матбуотдан, радиодан, кинодан, маданий-оқартув муассасаларидан оммавий-сиёсий ишларнинг ҳамма формаларидан фойдаланиш зарур, токи ҳамма колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ишчиларининг ҳамда бутун қишлоқ аҳолисининг қишлоқ хўжалик ишларида актив қатнашуви та'минлансин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва тайёрлаш ишларини намунали қилиб ўтказадилар ва шу блан, қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш соҳасида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан қўйилган энг муҳим умумхалқ вазифасини бажариш йўлида олға томон катта қадам қўядилар, деб қат'ий ишонч билдиради.

МАТБУОТ ОБЗОРИ

Ғўза парваришини ёритишда бирёқламачиликка қарши

СССР Министрлар Совет ва КПСС Марказий Комитетининг Ўзбекистон ССР да 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарори область меҳнаткашларини янги ғалабалар сари руҳлантирди. Район газетаси бу қарорни кенг пропаганда қилишда, илғор иш методларини оммалаштиришда, колхозчилар ва механизаторлар ўртасида социалистик мусобақани кенгайтиришда ғоят катта роль ўйнаши керак.

Ўзбекистон КП Бекобод район комитети ва меҳнаткашлар депутатлари район Советининг органи **«Коммунист»** газетаси КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумлари қарорларидан кейин ўз ишини анча яхшилади. Газета саҳифаларида районнинг кўп тормоқли хўжалигига — пахтачилик, чорвачилик, пиллачилик, боғдорчилик, ғаллакорликка оид материаллар кўпроқ босиладиган бўлди. Район колхозчилари, совхоз ишчилари ва механизаторларнинг фаолиятига оид материаллар газетада асосий ўрин олмоқда.

Броқ, газетада босилаётган хабар ва мақолалар кўпинча бирёқламадир. Я'ни газета асосан илғор колхозлар, илғор механизаторлар ва совхозларнинг дала ишларида эришаётган муваффақиятларини кенг ёритиб, ғўзани парвариш қилишда орқада қолаётганлар ҳақида жуда оз танқидий материаллар босмоқда. Газетада босилаётган материалларни ўқиган киши Бекобод районида ғўза парвариши қониқарли бораётган экан деган нотўғри хулосага келади. Бу хилдаги материаллар колхозчи ва механизаторлар ўртасида зарарли хотиржамлик кайфиятини кучайтиради.

Ҳақиқатда эса Бекобод райони ғўзачи парвариш қилишда орқада қолмоқда. Ҳозиргача ғўза қатор ораларини учинчи марта комплекс парвариш қилиш тугалланиши керак эди. Лекин бу районда иккинчи чопиқ, биринчи озиқлантириш тугаллангани йўқ. Бекобод райони ғўза парваришида айрим кўрсаткичлар бўйича мусобақадош Ховос районидан кейинда қолмоқда.

Айрим колхозларда ғўза парвариши мутлақо қониқарсиз бормоқда. Масалан, «Большевик» колхозида (раис ўртоқ Норқулов, бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Очилов) ўсишдан қолаётган, ҳалигача шоналамаган ғўзалар бор. Колхоз раҳбарлари эса ғўза парваришини кучайтиришга ҳаракат қилмаётирлар. Броқ, район газетаси бу каби колхозларнинг қолоқлик сабабларини таҳлил қилиб, ишда нўноқлик ва беғамлик кўрсатаётган айрим раҳбарлар ва бригада бошлиқларининг нотўғри иш услубини кўрсатиб танқидий мақола чиқармаётир.

Газетада босилаётган айрим танқидий мақолалар ҳажм жиҳатдан кичик, ҳеч кимни «хафа қилмайдиган» руҳда ёзилган бўлади. Камчилик ва нуқсонлар санаб ўтилган, адрессиз бундай мақолалар ҳеч кимга та'сир этмайди. Колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларини юз бераётган камчиликларни тугатиш тўғрисида ўйлашга мажбур этмайди.

Газетанинг 39-нчи сонида босилган «танқидий» мақолани мисол қилиб кўрсатиш мумкин. «Ғўза парваришини кечиктираётган қолоқ колхозларда» сарлавҳали бу мақолада: **«Ҳозирги кунларнинг ҳарбир соатидан ўринли фойдаланиб, культивация ва чопиқни сифатли ўтказиш ҳамда ғўзани эрта озиқлантириш блан унинг тез ривожланишини та'минлаб, барча майдонлардаги ғўзаларни ёппасига шоналатиб олиш керак»** деб тўғри маслаҳат берилади. Броқ пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун курашни пухта ташкил этмаган ва бу ишга жавобгар кишиларнинг яроқсиз иш методлари очиб берилмайди. Мақолада **«Тақачи қишлоқ советидаги «Большевик» колхозида ғўза қатор ораларини парвариш қилиш ҳозирги талабга мутлақо жавоб бермайди»** деб та'кидланади-да, **«Колхоз раиси Норқулов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Очилов ўртоқлар дала ишларидаги қолоқликнинг олдини олиш** (қолоқликнинг олдини олиш эмиш!) **учун ҳечқандай тадбирий чоралардан биронтасини амалга оширмасдан келишлари натижасида ғўза қатор ораларини парвариш қилиш ҳамон кечиктирилаётир»** деб раис ва бошланғич партия ташкилоти секретари «танқид» қилинади.

Ёки:

Шу мақолада яна: **«Киров номли колхознинг далаларида ғўза парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилган»** дейилади. Мақолада меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги, культивация, чопиқ графиклари бажарилмаслиги, дала шийпонлари ҳали ҳам ремонт қилинмагани ва жиҳозланмагани, иссиқ овқат ташкил этилмагани кўрсатилади-ю, бунинг учун айбдор бўлган «колхоз раҳбарлари...» нинг номи кўрсатилмайди. Бу хил «танқид»лар газета материалларининг та'сирини камайтириши ўз-ўзидан ма'лум.

Бизнинг матбуот учун ёт бўлган «ёппасига» ва «умуман» танқид қилишдан сақланиш керак. Танқид тўғри, да'волар ишонарли, айбдор кишилар конкрет кўрсатилса, газетанинг сўзи ўткир ва та'сирчан бўлади.

«Коммунист» газетасида (редактори ўртоқ Қ. Саримсоқов) колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларининг иш услуби ҳақида, бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорлари асосида ўз ишларини қандай қайта қураётганлари ҳақида ҳечнарса ёзилмаётир. Ғўза парваришида рўй бераётган камчиликларни рўй-рост танқид қилиш ва бу камчиликларни тугатишга жамоатчиликни сафарбар этиш ўрнига, «Коммунист» газетаси кўпроқ илғорлар ҳақида информациялар бериш блан, «мажбурият олдик», «бажарамиз» руҳида ёзилган материаллар блан тўлиб чиқмоқда.

Ғўза парваришини ёритишдаги бирёқламаликка барҳам бериш, пахтадан мўл ҳосил етиштиришда рўй бераётган камчиликларни очиб ташлаш ва ғўза парваришини кучайтиришга бор куч ва резервларни сафарбар қилиш — район газетасининг шарафли бурчидир.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорига жавобан ғўза парваришини янада кучайтирайлик!

ПАХТА ДАЛАЛАРИНИНГ ИЛҒОРЛАРИ

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхоз комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи **Комила Давлатова.**

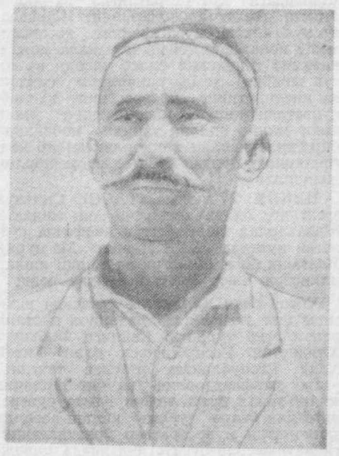

Янгийўл районидаги иккинчи МТСнинг универсалчиси **Тўлаган Тошев.**

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи **Ҳабиба Рихсиева.**

Пахтакорлар Пленум қарорига жавобан ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар

ЧИНОЗ. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Район пахтакорлари, механизаторлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини зўр қониқиш блан кутиб олдилар. Колхозчилар, механизаторлар Пленум қарорига жавобан ғўза қатор ораларини ишлаш, чопиш, озиқлантириш, қондириб суғоришни янада кучайтирмоқдалар.

Йўлтушган қишлоқ советидаги «Қизил октябрь» колхозининг а'золари ҳосил тўплаш даврида ғўзани меҳр блан парвариш қилаётирлар. Ғўзалар 3—4-нчи культивациядан чиқарилди. 70 проценттан кўпроқ майдондаги ғўза 3 марта чопилди. Гектаридан 70 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган ўртоқ Отахон Абдуллаев бошлиқ звено а'золари айниқса намунали ишламоқдалар. Бу ерда ҳарбир туп ғўза 20—30 тадан шоналаб, текис гулга кирди ва кўсакламоқда.

Колхоз правлениеси ғўзани озиқлантиришни барвақт тугаллаш ҳамда июль ойида 2 марта кетман чопиғи ўтказишни планташтирди. Июль ойи учун махсус график тузилиб чиқди.

Чиноз қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг а'золари бу йил 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф блан бажариш учун ғўза парвариши сур'атини янада кучайтирмоқдалар. Колхознинг Наби Жалилов, Фармонов бошлиқ юқори ҳосилли звено, бригадаларининг а'золари ғўза парвариши мусобақаларида ғолиб чиқдилар.

Район колхозларида 5000 тонна қўй қийи тайёрланди. Бу ўғит авжи паст ғўзаларни қўшимча озиқлантиришда минерал ўғит блан аралаштириб солинаётир.

Район пахтакорлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарори кўрсатмаларини изчиллик блан амалга ошириш учун ғайратларига-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

Ғўза парвариши тобора кучайтирилмоқда

МИРЗАЧЎЛ. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Райондаги Сталин номли колхоз а'золари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг «Кўкламги экишнинг якунлари, экинларни парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва 1954 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш планининг бажаралишини та'минлаш тўғрисида»ги қарорини зўр хурсандчилик блан кутиб олдилар. Колхозчилар ва механизаторлар партиямиз Марказий Комитетининг Пленуми қарорига жавобан ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юбориш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Гектаридан 75 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган ўртоқ Файзи Жўраева бошлиқ звено а'золари қарор блан танишиб чиққач, меҳнат унумини янада ошириб юбордилар.

— Звеномиз а'золари, — дейди ўртоқ Жўраева, — ғўзанинг бундан кейинги ҳарбир парваришини белгиланган вақтларда ва юқори сифатли ўтказиб, пахтадан мўл ҳосил етиштиришга эришадилар. Биз ғўзамизни июль ойида яна икки марта комплекс парвариш қиламиз. Пахтанинг эрта очилишини та'минлаб, мамлакатга а'ло сортли пахта етказиб бериш учун курашамиз.

Сталин номли колхозда хизмат қилаётган универсалчилар ҳам меҳнат унумини тобора оширмоқдалар. Ўртоқ Бегим Алибоев ҳар куни 15—16 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб бермоқда. У, КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорига жавобан июль ойида 450 гектар ердаги ғўзани ишлаб бериш юзасидан оширилган мажбурият олди.

Ғўза парвариши илғорлари

Ховос районидаги Сталин номли колхозда хизмат қилаётган У. Эшонқулов, Ш. Расулбердиев ўртоқлар июнь ойининг бошида 600—650 гектардан ердаги ғўзани культивация қилиб бериш мажбуриятини олган эдилар. Улар ана шу мажбуриятни шараф блан бажариш учун ғайрат кўрсатиб ишладилар.

Моҳир универсалчилар меҳнат унумини тобора ошираборив, ҳар куни 15—16 гектар ердаги ғўзани культивация қилмоқдалар. Улар ишнинг юқори сифатли бажарилишига муваффақ бўлдилар. И. Эшонқулов, Ш. Расулбердиев ўртоқлар ойлик мажбуриятларини ошириб адо этмоқдалар.

Сталин номли колхозда хизмат қилаётган бошқа универсалчилар ҳам илғорлардан ўрнак олиб, июль ойи давомида колхоз ғўзаларини икки марта культивация қилиб бериш, ўғитлашни юқори сифатли ўтказиш ва эгат очишда нормани ошириб бажариш мажбуриятини олдилар.

Б. УМАРҚУЛОВ.

* * *

Верхне-волинск районидаги «Қизил октябрь» колхозининг З. Азизов бошлиқ бригадасида ғўза парвариши зўр уюшқоқлик блан ўтказилмоқда. Бригадада меҳнат тўғри уюштирилган, ҳарбир звено ва ҳарбир колхозчи ўз иш участкасини ҳамда вазифасини аниқ билади. Айниқса бригаданинг Ю. Рўзиев бошлиқ звеносида ғўза парвариши намунали олиб борилмоқда.

Шунинг учун бригада ғўзалари барвақт гуллаб, ҳозир кўсакламоқда.

М. ПЎЛАТОВ.

* * *

Ўртасарой районидаги Маленков номли колхознинг биринчи бригадасида ғўзалар уч марта культивация, чопиқ қилиниб, уч марта суғорилди ва икки марта озиқлантирилди. Бригаданинг илғор сувчиларидан А. Эшов, Т. Асрақулов, А. Умаров ва бошқалар илғор усуллардан фойдаланиб, бир йўла катта-катта карталарни сувдан чиқармоқдалар. Бу эса ғўза парваришидаги ишларни узлуксиз бир ме'ёрда олиб боришга имкон бермоқда.

Х. ЮСУПОВ.

Пискент районида ғўза ўсишдан қолдирилмоқда

ПИСКЕНТ (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Ийриклашган кенг картадаги бўлиқ ғўзани кўриб, илғор пахтакорларнинг ишига қойил қоласиз. Ҳарбир туп ғўза меҳр қўйиб парвариш қилинаётганини учун бу пайкалдаги экин баравж. Далага ораласангиз, ҳарбир туп ғўзада 6—7 тадан шона борлигини кўрасиз, олди ғўзаларда кўсак ҳам бор.

— Бу дала уста пахтакор Ҳикоятопа бригадасининг ерлари, — дейди ўтганкетганда колхоз а'золари хурсандчилик блан, — опа пахтанинг тилини яхши билади. Чопиқ, культивация вақтида ўтказилаётганлиги, ўғитлаш блан суғориш бир-бирига боғлаб олиб борилаётганлиги учун ҳам, уларнинг ғўзаси яхши ривожланмоқда...

Пискент районидаги Молотов номли колхознинг бу ва бунга ўхшаш бошқа кўпгина бригадаларида ҳам ғўза парвариши агротехника қоидалари асосида олиб борилаётганлиги учун экин яхши ривожланмоқда ва эрта ҳосилга кираётир. Колхознинг Ҳикоят Эгамова бошлиқ бригадасида амалга оширилаётган тадбирлар бошқа бригадаларда ҳам қўлланилаётганлиги учун, колхознинг катта-катта майдонларида ғўзанинг ўсиши яхши бўлаётир.

Колхозда ғўзанинг яхши ривожланаётганлигига механизаторларнинг ҳам фидокорона меҳнати катта ёрдам бермоқда. Универсалчилардан Убайдулла Бойқўзиев, Омон Эрназаров ўртоқлар кунига 15—16 гектар ердаги ғўзани юқори сифатли культивация қилиб бермоқдалар.

Шунингдек райондаги «XIX парт-с'езд», Сталин номли, Карл Маркс номли колхозларнинг кўпгина бригадаларида ғўза парвариши намунали ўтказилаётир. Бу илғор пахтакорлар дала ишларининг ҳарбирини бир-бирига боғлаб олиб бораётганликлари ва ишнинг юқори сифатли бажарилишига эришаётганликлари учун ҳарбир туп ғўзанинг нормал ривожланишига ва серҳосил бўлиб ўсишига муваффақ бўлмоқдалар. Илғор пахтакорларнинг иш намунаси Пискент районида ҳам мўл ҳосил етиштириш мумкин эканлигини ва бунинг учун барча имкониятлардан самарали фойдаланиш зарур эканлигини кўрсатмоқда. Лекин пахтачиликка оператив раҳбарлик қилмаётган, ишнинг кўзини билмай пала-партиш «раҳбарлик» қилаётганлар ҳомон ғўза парваришини сифатсиз ўтказмоқдалар. Бу хилдаги раҳбарлар, «чигит экишда кечикиб қолдик, шунча ҳаракат қилсак ҳам ғўзамизнинг авжи паст» деб умидсизланиб юриптилар. Агар улар давлат томонидан етказиб берилаётган кучли техникадан ҳамда мавжуд бўлган ички имкониятлардан усталик блан фойдалансалар эди, ғўза парваришида бундай кечикиш содир бўлмас эди. Ана шундай кишилар раҳбарлик қилаётган колхозларда ғўза ўсишдан қолмоқда ва унинг ҳосил тугиши кечикиб кетаётир.

Саид қишлоқ советидаги Жданов номли колхоз энг йирик колхозлардан ҳисобланади. Колхоз пахтакорлари бу йил 1240 гектар ернинг ҳар гектаридан 24 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Колхоз раҳбарлари ана шу мажбуриятни бажариш юзасидан астойдил иш олиб бормаётирлар. Улар пахтакорларга ва механизаторларга қулай шароит яратиб бериш тўғрисида ўйламайдилар. Бу, меҳнат унумининг кескин пасайиб кетишига ва натижада ғўзаларнинг кечикиб ҳамда сифатсиз парвариш қилинишига сабаб бўлаётир.

Шу нарса ачинарлики, колхоз раҳбарлари ҳарбир гектар ерда нормал ғўза туплари бўлишига эришиш учун ўз вақтида амалий чоралар кўрмаганлар. Бу колхознинг кўпгина карталарида ғўза жуда сийрак бўлиб қолган, бунинг устига ана шу ғўзалар ҳам жуда сифатсиз. 5—6 сантиметр чуқурликда культивация қилинаётир. Айрим бригадаларнинг ердаги ғўзани ўт босиб, уни ривожланишдан қолдирмоқда.

Колхоздаги ба'зибир бригада бошлиқлари агротехниканинг янги, прогрессив усулларини қўлланишга аҳамият бермаётирлар. Худойберди Сулаймонов бошлиқ бригаданинг айрим далаларига чигит торайтирилган усулда экилган эди. Лекин бригада бошлиғи ўртоқ Сулаймонов ана шу далалардаги ғўзаларнинг қай аҳволда эканлиги блан қизиқмайди. Бу ерга юборилган ва 60 сантиметр кенгликда экилган ғўзаларни культивация қилиши зарур бўлган универсалчи 3 кун давомида иш қилаолмай, бригадир блан «аччиқлашиб» кетиб қолган. Натижада бригаданинг 25 гектар еридаги ғўзаси шу вақтгача биринчи чопиқдан чиқарилмаган, культивация ўтказилмаган.

Колхозда ғўзани озиқлантириш кечиктирилаётгани устига бу соҳада агротехника қоидаси ҳам қўпол равишда бузилмоқда.

Ҳайдар Шонтаев бошлиқ бригадада минерал ўғитлар қатор ораларига қўл блан солинмоқда. Ваҳоланки, колхоздаги СУЗ машиналари ишлатилмай бекор турипти. Колхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги учун айрим бригадаларда соат 10—11 гача ҳам далага ҳеч ким чиқмайди.

Жданов номли колхоз раҳбарлари (раиси Эшмуҳамедов, партия бюросининг секретари Зарипов ўртоқлар) дала ишлари графигининг бажарилишига эришиш учун керакли тадбирларни амалга оширмаётирлар. Улар мажлислар ўтказиш, қарорлар чиқариш блан ишни яхшиламоқчи бўладилар. Броқ, мажлисларда муҳокама қилинган ва қарорларда қайд этилган тадбирлар кўп вақт бажарилмай, қоғозда қолиб кетади. Колхозда ҳар беш кунда график тузилади. Лекин бу графикда кўрсатилган ишларнинг фақат 30—40 проценти бажарилади. Шу нарса ачинарлики, колхозда шу вақтгача ягана қилинмаган ва ўтлар ичида қисилиб нимжон бўлиб қолган ғўзалар бор.

Райондаги Шверник номли, Ворошилов номли колхозларда ҳам шу хилдаги камчиликларни учратиш мумкин.

Умуман олганда 2-нчи МТС зонасидаги колхозларда ғўза қониқарсиз парвариш қилинаётир. 1446 гектар ердаги ғўзанинг бўйи 10—15 сантиметрдан ошмайди. МТС зонасидаги 1400 гектар ерда ғўза ҳатто ўтдан тозаланмаган. МТС раҳбарлари ўз қўлларидаги кучли тракторлардан унумли фойдаланишга етарли э'тибор бермаётирлар. Ҳар куни топшириқ бажарилмаганлиги тўғрисида шовқин-сурон кўтарилади-ю, эртасига барибир жимжитлик ҳукм сураверади. Охунбобоев номли, Ленин номли колхозларда культивация сифатсиз ўтказилаётганлиги МТС раҳбарларига ма'лум. Улар бундай ҳолни кўра-била туриб, ҳечқандай амалий чоралар белгиламаётирлар.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, МТС ларнинг директорлари, ғўзаси ўсишдан қолаётган колхозларнинг раислари йўл қўйилган камчиликларни тезда тугатишлари ва ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юбориш учун зарур тадбирларни амалга оширишлари керак. Район партия комитетининг секретари ўртоқ Латипов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Абдуллаев энди, «Пискентнинг шароити оғир» деган нотўғри фикрни улоқтириб ташлаб, колхозларга ва МТС ларнинг ишига амалий раҳбарлик қилишлари, пахтачиликни ривожлантиришдек муҳим ишни бажаришга барча колхозчи ва механизаторларни сафарбар этишлари зарур. 2-нчи МТС директори ўртоқ Ваксман колхозма-колхоз гастрольлик қилишдан воз кечиши лозим. У иш тепасида бўлган пайтда жуда кўп топшириқлар берадию, лекин ана шу топшириқларнинг бажарилишини изчиллик блан талаб қилмайди. Натижада топшириқ — топшириқлигича қолиб кетаверади.

Пискент райони пахтадан мўл ҳосил етиштириш соҳасида барча имкониятларга эга. Вазифа — ана шу имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланиб, ички ресурсларни сафарбар этиб, ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юборишдан иборат.

Т. ОРИПОВ.

Осиёдаги барча тинчликсевар халқларнинг бирлигини мустаҳкамлайлик

ДЕҲЛИ, 27 июнь. (ТАСС). Ҳиндистон информацион бюроси билдиради: 26 июньда Ҳиндистон бош министри Неру ХХР Давлат Ма'мурий Кенгаши бош министри Чжоу Энь-лай шарафига зиёфат берди. Зиёфатда Неру ва Чжоу Энь-лай нутқ сўзладилар.

Неру ўз нутқида бундай деди:

«Биз фақат инсон сифатидагина эмас, балки ҳар иккаласи буюк ўтмишга эга бўлган Ҳиндистон ва Хитой буюк миллатларининг вакиллари сифатида ҳам учрашмоқдамиз.

Бу мамлакатлар бир бирига қандай қарайди, улар дун'ё халқларининг тинчлигини ва асойишталигини та'минлашда нақадар яқин ҳамкорлик қилаолади — мана бу фақат бизнинг иккала мамлакатимиз учунгина эмас, балки бутун Осиё учун ва ҳатто бутун дун'ё учун қизиқарлидир ва катта аҳамиятга эгадир.

Бизнинг ҳар иккала мамлакатимиз яқинда озодликка эришди ва ўз тақдирини ўз истакларимизга мувофиқ ҳал этиш имкониятига эга бўлди. Бизнинг ҳар иккала мамлакатимиз оддий кишининг фаровонлигини ўз мақсади қилиб қўйди ва ўтмишда кўп азобларни бошидан кечирган, эндиликда эса порлоқ истиқбол умиди блан яшаётган миллион-миллион кишиларнинг ҳаётини яхшилашга турли йўллар блан интилмоқда. Бу истиқбол биз учун ва дун'ёдаги ҳарбир мамлакат учун, биринчи навбатда, урушга йўл қўймасликка ва тинчликни ҳамда хавфсизликни та'минлашга боғлиқдир.

Шундай қилиб, ҳозирги вақтда бутун дун'ё олдида турган асосий проблема шу кунларда кўп мамлакатларни ва халқларни эзаётган уруш шарпасидан, хавфдан ва адоватдан қандай қилиб қутилиш проблемасидир.

Сиз яқинда бошқа отоқли давлат арбоблари блан биргаликда тинчликка доир буюк проблемаларни ҳал этиш блан шуғулландингиз. Биз шуни билиш блан бахтиёр бўлдикки, сизнинг Жанвадаги куч-ғайратингиз ва бошқа давлат арбобларининг Жанвадаги куч-ғайрати бирмунча муваффақиятларга эришди. Биз сизни ва Жанва кенгашида қатнашган бошқа кишиларни воқиаларнинг ана шундай бахтли бурилиши муносабати блан қутлаймиз. Мен қизғин ишонаманки, бу тезда Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатларини тўхтатишга олиб келади ва шундан кейин сулҳ тузилади, бу эса барча мамлакатларга тинчликни ва озодликни та'минлайди. Агар биз халқни эзиб келаётган хавфдан — уруш ва агрессия хавфидан қутилаолсак ва ҳарбир мамлакат ўз тақдирини бошқа мамлакатларнинг аралашувисиз ўз истакларига мувофиқ равишда эркин ҳал этаоладиган аҳволни та'минлайолсак, биз ўз авлодимизга яхши хизмат қилган бўламиз ва ер юзида давомли тинчлик негизини қурган бўламиз.

Тинчлик бутун дун'ё учун зарурдир ва ҳозирги вақтда тинчлик бўлинмасдир.

Дун'ёда ажралишлар ва ихтилофлар бор, лекин бирлик ва ўсиб бораётган жипслашиш хисси ҳам бор. Мен қизғин ишонаманки, бизнинг ҳаракатимиз ана шу ажралиш ва ихтилофларни бўрттириб кўрсатишга эмас, балки ана шу ўсиб бораётган бирлик хисларига ва шу кунда инсониятни илҳомлантираётган умумий идеалларни амалга оширишга қаратилади.

Яқинда Ҳиндистон блан Хитой ба'зи масалалар юзасидан битимга келишди ва биз бу битим учун асос қилиб иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни йўлга қўядиган ма'лум принципларни олдик. Бу принциплар қуйидагилардан иборат: ҳарбир мамлакатнинг суверенитетини ва территориал бутунлигини э'тироф қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ҳар иккала томоннинг манфаатдорлиги, тотув яшаш.

Тақдир бизнинг мамлакатларимиз зиммасига кўп нарсаларни юклаётир. Мен ишонаманки, мамлакатларимиз бу буюк тарихий пайтда ўзларига муносиб даражада бўлаолади.

Мен астойдил ишонаманки, сизнинг Жанвадаги куч ғайратингиз ва бошқа отоқли давлат арбобларининг Жанвадаги куч-ғайрати муваффақият қозонади, мен ишонаманки, бизнинг иккала мамлакатимиз тинчликни ёқлаб чиқади ва тотув яшайди ҳамда тинчликни сақлаш ва инсониятнинг прогрессини қўллаб-қувватлаш ишида инсониятнинг ўткан икки минг йиллик тарихи мобайнида бир-бирлари блан ҳамкорлик қилиб келганларидек бундан буён ҳам ҳамкорлик қиладилар».

ПЕКИН, 27 июнь. (ТАСС) Синьхуа агентлиги билдиради: кеча бош министр Жавахарлал Неру берган зиёфатда сўзлаган нутқида ХХР Давлат Ма'мурий Кенгаши бош министри ва ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай бундай деди:

Хитой блан Ҳиндистон ўртасида икки минг йил мобайнида традицион дўстлик давом этиб турипти. Кейинги йилларда Ҳиндистон Республикаси блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида тенглик, ўзаро манфаатдорлик ва бир-бирининг территориал бутунлигини ҳамда суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш асосида дипломатик муносабатлар ўрнатилганлиги натижасида бу дўстлик янада ривожланди.

Хитой ҳукумати ва халқи Ҳиндистон ҳукумати ва халқи блан бўлган дўстликка катта аҳамият бермоқдалар. Иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатлар кундан-кун тобора мустаҳкамланмоқда, маданий ва иқтисодий алоқалар эса кенгаймоқда. Жумладан, шу йил апрель ойида Хитой блан Ҳиндистон ўртасида Хитойнинг Тибет райони блан Ҳиндистон ўртасидаги савдо ва алоқа тўғрисида тузилган битим Хитой-Ҳиндистон дўстлигини янада мустаҳкамлашга олиб келибгина қолмай, шу блан бирга, бир-бирининг территориал бутунлигини ва суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш, бир-бирларига ҳужум қилмаслик ва ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик, мамлакатимиз ўртасидаги тотув яшаш принципларини ҳам ифода қилди, шундай қилиб, давлатлар ўртасидаги проблемаларни музокаралар йўли блан ҳал этишнинг ажойиб намунасини кўрсатди.

Хитой ва Ҳиндистон тинчликсевар мамлакатлардир. Хитой халқи тинчлик ишига содиқ бўлган Ҳиндистон каби қўшнига эга эканлиги блан бахтиёрдир. Ҳиндистон Кореяда ярашни амалга ошириш ишига қимматли ҳиссаларни қўшди. Ҳиндистон Ҳинди-Хитойда урушни тўхтатиш учун курашдан манфаатдор эканлигини доимо кўрсатиб келди ва Ҳинди-Хитойда тинчликни тиклаш мақсадида Жанва Кенгашида қилинган ҳаракатларни тинмай қўллаб-қувватлади. Мутлақо равшанки, Ҳиндистоннинг бундай позицияси Осиёда тинчликни сақлаш учун ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Осиёдаги ҳамма халқлар тинчликни хоҳлайдилар. Осиёдаги тинчликка ҳозирги вақтда ташқаридан таҳдид қилинмоқда. Аммо бугунги Осиё — кечаги Осиё эмас. Осиёнинг тақдирини ташқи кучлар ўз хоҳлаганларича ҳал этиб келган вақт абадий ўтиб кетди. Биз ишонамизки, Осиёдаги барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқларнинг бирлиги уруш оловини ёқувчиларнинг ниятларини барбод қилади. Мен ишонаманки, Хитой ва Ҳиндистон Осиёда тинчликни сақлашдан иборат олижаноб мақсад учун бир-бирлари блан ҳатто янада маҳкамроқ ҳамкорлик қиладилар.

Совет шахматчиларининг АҚШда бўлиши

НЬЮ-ЙОРК, 26 июнь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шахмат клубининг таклифига мувофиқ, 25 июньда гроссмейстерлар Смислов ва Керес 27 тахтада бирйўла ўйин сеанси бердилар. Совет гроссмейстерлари 26 ўйинни ютиб чиқдилар. Бир ўйин дуранг бўлди.

Чжоу Энь-лайнинг Ҳиндистон давлат арбоблари блан учрашувлари

ПЕКИН, 26 июнь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири Деҳлидан хабар беради: Хитой Халқ Республикасининг бош министри ва ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай кеча эрталаб соат 9 дан 30 минут ўтганда Ҳиндистон президенти Раджендра Прасад ҳузурида бўлди. Чжоу Энь-лайнинг ёнида унинг маслаҳатчилари Цяо Гуань-хуа ва Ван Чжо-жу, шунингдек Хитойнинг Ҳиндистондаги элчиси Юань-Чжун-сянь ҳам бор эди.

Эрталаб соат 10 дан 15 минут ўтганда Чжоу Энь-лай Ҳиндистон вице-президенти Радхакришная Сарвапалли ҳузурида, соат 11 да эса Ҳиндистон бош министри ва ташқи ишлар министри Жавахарлал Неру ҳузурида бўлди. Чжоу Энь-лайга унинг маслаҳатчилари ва Хитойнинг Ҳиндистондаги элчиси Юань Чжун-сянь ҳамроҳ бўлдилар.

ПЕКИН, 26 июнь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири Деҳлидан хабар беради:

Хитой Халқ Республикасининг бош министри ва ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай кеча Ҳиндистон бош министри Жавахарлал Неру блан суҳбат қилди. Суҳбат 3 соатча давом этди.

Кечқурун Чжоу Энь-лай Ҳиндистон бош министри ҳузурига зиёфатга таклиф этилди. Зиёфатдан кейин улар музокараларни давом эттирдилар.

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙНИНГ ДЕҲЛИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИДА ҚИЛГАН БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 28 июнь. (ТАСС). Кеча Ҳиндистон президенти саройида Хитой Халқ Республикаси Давлат Ма'мурий Кенгаши бош министри ва Марказий халқ ҳукумати ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лайнинг матбуот конференцияси бўлди. У журналистларнинг саволларига қуйидаги жавобларни берди:

Савол: Халқаро кескинликни юмшатиш юзасидан бирор ижобий таклифингиз борми?

Жавоб: Менинг фикримча, халқаро кескинликни камайтирадиган асосий йўл — урушга қарши чиқишдан ва тинчликни ҳимоя қилишдан иборат. Кореядаги яраш битими халқаро кескинликни бирмунча даражада юмшатди. Агар Ҳинди-Хитойдаги уруш тўхтатилса ва унда тинчлик тикланса, халқаро кескинлик янада юмшайди. Броқ, биз шу фактни э'тибордан қочирмаслигимиз керакки, ҳали Ҳинди-Хитойдаги урушувчи томонларнинг шарафли яраш битими тузишларига халақит бераётган кишилар бор. Шу сабабдан тинчликсевар миллатлар ва халқлар ўз куч-ғайратларини давом эттиришлари ва ана шундай обструкционистик ҳаракатнинг муваффақият қозонишига йўл қўймасликлари лозим.

Савол: Осиё мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун бирор ижобий таклифингиз борми?

Жавоб: Менинг фикримча бош министр Неру, Хитой блан Ҳиндистон ўртасида шу йил апрель ойида Хитойнинг Тибет райони блан Ҳиндистон ўртасидаги савдо ва алоқалар ҳақида имзоланган битимнинг преамбуласида ёзилган беш принцип Хитой блан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларга жорий қилиниши лозим, деб жуда тўғри айтди. Бу принциплар қуйидагилардан иборат: бир-бирининг территориал бутунлигини ва суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш, бир-бирига ҳужум қилмаслик, бир-бирининг ички ишларига ўзаро аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик ҳамда тотув яшаш. Бу принциплар фақат бизнинг иккала мамлакатимиз учунгина эмас, балки Осиёдаги бошқа мамлакатлар учун ҳам ва дун'ёдаги барча мамлакатлар учун ҳам яхшидир. Агар бу принциплар Осиёдаги кенгроқ доирада қўлланилса, у вақтда уруш хавфи камаяди ва Осиё миллатлари ўртасида ҳамкорлик имконияти ортади.

Савол: Модомики, дун'ёда катта ва кичик, кучли ва заиф миллатлар бор экан, қандай қилиб улар тотув яшашлари мумкин?

Жавоб: Бизнинг фикримизча мен ҳозиргина эслатиб ўтган беш принцип асосида дун'ёдаги ҳамма миллатлар уларнинг катта ёки кичик, кучли ёки заиф бўлишларидан қат'ий назар ва уларнинг ҳарбири қандай социал системага эга бўлишларидан қат'ий назар тотув яшашлари мумкин. Ҳарбир мамлакат халқининг мустақиллик ва ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини ҳурмат қилиш зарур. Ҳарбир мамлакатнинг халқи ўз давлат системасини ва ўз турмуш усулини бошқа миллатларнинг аралашувисиз танлаб олиш ҳуқуқига эга бўлмоғи лозим. Революцияни экспорт қилиб бўлмайди, шу блан бирга бирор мамлакат халқининг изҳор қилган умумий хоҳиш-иродасига ташқаридан аралашув бўлишига ҳам йўл қўйиб бўлмайди. Агар дун'ёдаги ҳамма миллатлар ўзаро муносабатларини ана шу принциплар асосига қурсалар, у вақтда бир миллатнинг бошқа миллатга қарши дўқ ва агрессия қилиши бўлмайди ва дун'ёдаги ҳамма миллатларнинг тотув яшаши имкониятдан ҳақиқатга айланади.

Савол: Осиёдаги етакчи мамлакатлар бош министрларининг Осиёда тинчликни ва хавфсизликни сақлаш мақсадида биргаликда кўрадиган тадбирларни қидириб топиш учун вақт-вақт учрашиб туришлари матлубми?

Жавоб: Менинг фикримча, Осиёда тинчликни ва хавфсизликни сақлаш мақсадида биргаликда кўрадиган тадбирларни белгилаш учун Осиёдаги асосий мамлакатлар тегишли мас'ул шахсларининг вақт—вақт учрашиб туришлари ва ўзаро маслаҳатлашлари матлубдир.

Савол: Хитой блан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатлар қандай қилиб мустаҳкамланиши мумкин?

Жавоб: Менинг фикримча Хитой блан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун биз турли йўллар блан иш олиб боришимиз керак. Хитой блан Ҳиндистон ўртасида икки минг йил мобайнида традицион дўстлик давом этиб келган. Бир-бирининг территориал бутунлигини ва суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш, бир-бирига ҳужум қилмаслик ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик ҳамда тотув яшаш принциплари асосида яқинда иккала мамлакатимиз Хитойнинг Тибет райони блан Ҳиндистон ўртасида савдо ва алоқалар ҳақида битим тузди.

Бу эса иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун янги асос вужудга келтиради. Ана шу янги асосда иккала мамлакатимиз ҳукуматлари ва халқлари ўртасида бутун дун'ёда тинчлик иши манфаатларини кўзлаб яқин ҳамкорлик қилиш ва доимий алоқалар ўрнатиш, шунингдек иккала мамлакатимиз ўртасида иқтисодий муносабатларни ривожлантириш ҳамда маданий алоқалар ўрнатиш иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни изчиллик блан мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга имкон беради. Иккала мамлакатимиз ўртасидаги савдо-сотиқнинг ҳозирги ҳажми унчалик катта эмас, дейдилар. Мен ўйлайманки, бир-биримизнинг истагимизни назарга олиб ва бир-биримизга тенглик ҳамда ўзаро манфаатдорлик асосида ёрдам кўрсатиб, савдо ҳажмини кенгайтириш йўлларини топиш мумкин.

Чжоу Энь-лай яна бундай деб қўшимча қилди: Мен ишонаманки, бош министр Неру блан кейинги бирнеча кун ичида олиб борган музокараларим Осиёда ва бутун дун'ёда тинчлик ишига ёрдам беради. Чжоу Энь-лай ўзининг Неру блан олиб борган музокаралари ҳақида бирлашган ахборот э'лон қилинажагини айтди.

АҚШ Хавфсизлик Кенгашида Гватемаланинг шикоятини муҳокама қилишни барбод этмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 26 июнь. (ТАСС). Гватемаланинг илтимосига биноан кеча Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси чақирилди.

Мажлисда биринчи бўлиб сўзга чиққан Бразилия вакили, «Тинчликни та'минловчи Америкааро комитети» (АҚШ Латин Америкасида ўз сиёсатини ана шу орган ёрдами блан амалга ошириб келмоқда. — **Редакция**) Гватемаланинг қуролли ҳужум қилинганлиги ҳақидаги шикоятини муҳокама қилишга ҳақлидир, деб да'во қилди. Ҳолбуки, Гватемала ўзининг бу комитетга берган шикоятини қайтиб олган эди. Бразилия вакили, бу комитетнинг «текширувчи комиссияси» Никарагуа ва Гондурасга бориб, ўзининг хулосалари ҳақида доклад қилмагунча Хавфсизлик Кенгаши ҳечқандай чоралар кўрмасин, деб таклиф қилди. Бразилия делегати Хавфсизлик Кенгашининг Гватемала томонидан 19 ва 22 июньда ёзилган мактубларни муҳокама қилишни ўз ичига олган дастлабки кун тартибини қабул қилишга қарши овоз беражагини айтди.

Совет Иттифоқи вакили С. К. Царапкин кун тартиби ҳақида сўз олиб, агрессия қурбони бўлган Гватемаланинг вакили мажлисга таклиф этилсин, чунки Кенгаш унинг фикрини эшитмасдан масалани муҳокама қилиш мумкин эмас деди.

Лодж Гватемала вакилини таклиф қилишга қарши қаратилган қарор чиқарди.

Шу муносабат блан Царапкин айтдики, Хавфсизлик Кенгаши ҳақиқатда Гватемала тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга киришди ва Бразилия бу масалани Америка давлатлари ташкилотига ҳавола қилишни таклиф этмоқда, Гватемала эса, ўзига қарши бошланган агрессияга нисбатан тегишли чоралар кўрилишини сўрайди.

Царапкин та'кидлаб ўтдики, агар Лодж таклиф этган процедура юргизиладиган бўлса ва кун тартиби қабул қилинмаса, у вақтда Кенгаш Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'зосини агрессия ҳақида илгари сурган айбларнинг муҳокама қилинишига эришиш ҳуқуқидан маҳрум этиб қўйган бўлади.

Масала овозга қўйилган вақтда Кенгашнинг 10 а'зоси Царапкиннинг э'тирозига қарши чиқди ва Лоджнинг кун тартиби қабул қилингунча Гватемала мажлисга таклиф этилмасин деган қарорини қувватлади.

Шундан кейин сўзга чиққан Колумбия вакили, худди Бразилия вакили сингари, Гватемалага бостириб кирилганлиги ҳақидаги масала блан Америка давлатлари ташкилоти шуғуллансин, деб талаб қилди.

Англия вакили Диксон Гватемаланинг позицияси равшан эмас деб да'во қилди. Диксон, текшириб кўрмасдан аҳволни муҳокама қилиш мумкин эмас, деди ва «Тинчликни та'минловчи америкааро комитети»нинг «информацион комитети» бу вазифани бажараолади деб ишонч билдирди. Шу блан бирга Диксон Хавфсизлик Кенгаши бу масалада «узул-кесил мас'улиятни» ўз зиммасидан соқит қилмаслиги лозим деб уқтириб ўтди. У, масала Кенгашнинг кун тартибига киритил-

маслиги керак, деб да'во қилаётган Б
зилия ва Колумбиянинг бу фикрига
шилаолмаганлигини айтди, лекин Бра
лия таклифига қарши овоз беришни
тамаганлигини, шу сабабдан дастлаб
кун тартибини қабул қилиш ҳақида о
бериш вақтида бетараф қолажагини а
ди.

Франция вакили Опшено Қўшма
рольлик вакилининг фикрига қўшил
лигини айтди.

Ливан вакили Малик дастлабки
тартибини рад этиш ҳақидаги таклиф
носабати блан ташвишга тушаётган
ни билдирди.

Туркия вакили ва гоминдончи кун
тибининг қабул қилинишига қарши
дилар, Янги Зеландия ва Дания вак
ри Ливан вакили тутганидек позиц
тутдилар.

Сўнгра Совет Иттифоқи вакили Цар
кин сўз олди. У уқтириб ўтдики, Б
а'зоси бўлган ва ҳужум остида қол
давлатнинг вакилини ҳархил процед
найрангларини ва маневрларини иш
тиш йўли блан Хавфсизлик Кенгаш
шикоят топшириш ҳуқуқидан маҳрум
моқдаларки, бу эса Уставнинг 32-
моддасини тамомила поймол қилиш
Сўнгра Царапкин айтдики, Кен
а'золари стол атрофида ўтириб, бу
дани кун тартибига киритиш керакми
йўқми деган масалани муҳокама қил
ганлари бир вақтда Гватемала ша
бомбардировка қилинмоқда.

Царапкин, бу масаланинг кун тарт
га киритилмаслиги фақат агрессорла
қўл келир эди, деб уқтириб ўтди ва
сўзининг охирида, совет делегацияси
тартибининг қабул қилинишини ёқ
овоз беради, деди.

Лодж Қўшма Штатлар вакили сифат
да гапириб, кун тартибининг қабул
линишига қарши чиқди. У, агар Хавфс
лик Кенгаши Америка давлатлари таш
лотининг Гватемала шикоятини муҳока
қилиш «ҳуқуқини» ҳурмат қилмаса,
нинг натижасида шундай катта ҳало
юз берадики, бу ҳол Бирлашган Мил
лар Ташкилотининг аҳамиятини кам
тириб қўяди, деди.

Иккинчи марта сўз олган Царап
Лоджнинг дўқига, я'ни агар Устав
бий ярим шарга нисбатан қўлланил
ган бўлса, Бирлашган Миллатлар Таш
лоти ҳалокатга маҳкум бўлади, деган
зига тўхталди ва ё БМТ а'золари ҳа
учун мажбурий бўлган Уставга амал
ладилар ёки Устав ҳечнарсага арзи
диган бирнарса бўлиб қолади, деб у
риб ўтди.

Сўнгра Хавфсизлик Кенгаши кун
тибини қабул қилиш масаласини ов
қўйди. Хавфсизлик Кенгашининг 4
си — Совет Иттифоқи, Ливан, Да
ва Янги Зеландия ёқлаб овоз берди
беш а'зо — Қўшма Штатлар, гомин
чи, Туркия, Бразилия ва Колумбия
ши овоз берди. Икки а'зо Англия
Франция овоз беришда бетараф қол
Лодж кун тартиби қабул этилмади
э'лон қилди.

Шу блан Хавфсизлик Кенгаши
мажлиси тамом бўлди.

ЖАНВА КЕНГАШИДА

Вьетнам Демократик Республикаси делегациясининг ахборо

ЖАНВА, 28 июнь. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикасининг Жанва кенгашидаги делегацияси ахборот э'лон қилди, ахборотда бундай дейилади:

«1954 йил 24 ва 25 июньда, бир томондан, Патет-Лао Халқ-озодлик армиясива Вьетнам Халқ армиясининг вакиллари, иккинчи томондан, француз-лаос армиясининг вакиллари Жанва кенгашининг Ҳинди-Хитой юзасидан 19 июньда

чиқарган қарорида кўзда тутилган
Жанвада учрашдилар.

Бу ерда олинган ма'лумотларга кў
кенгаш қатнашчилари кун тартибини
лаб чиқмоқдалар. Хабар беришлари
бу кенгашлар самимий вазиятда ўт
да. Хабардор доиралардан олинган м
лумотларга кўра, дискуссияда Ҳин
Хитойдаги ҳамма мамлакатлар наз
блан тилга олинган».

ОҚ УЙДАГИ ЗИЁФАТДА ЧЕРЧИЛЛЬНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 27 июнь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Скали Вашингтондан хабар беради: Черчилль Оқ Уйдаги зиёфатда конгресс раҳбарлари ҳозир бўлган ҳолда нутқ сўзлаб, «ташқи ишлар министри Иденни тамомила қўллаб-қувватлаганлигини аниқ англатиб ўтди, Иденнинг яқинда сўзлаган ва Америка ташқи сиёсатини жиддий равишда танқид қилган нутқи давлат департаментининг юқори мансабдаги вакиллари томонидан кескин шарҳланган эди. Хабар беришларича, Черчилль Иденнинг «Россия блан тотув яшаш» Англия сиёсатининг охирги мақсади эканлиги ҳақидаги мулоҳазаси ўзига ёққанлигини айтди. Черчилль, менинг фикримча, «бу жуда яхши гап» деди.

Хабар беришларича, Черчилль ай
ки, деб давом эттиради Скали, ҳар
жиҳатдан шерик бўлган Қўшма Шта
ва Англия Совет Иттифоқи блан «то
яшашни» та'минлаш мумкин бўлсин у
кучли ва ҳуш'ёр бўлмоқлари лозим.

Ассошиэйтед Пресс агентлиги
Вашингтондаги мухбири бундан аввал
бар берган эдики, Оқ Уйдаги зиёфа
ҳозир бўлган сенаторларнинг айтиш
Черчилль «уруш олиб боришдан кў
қийин музокараларни олиб борган я
роқ» деган ва, гарчи айрим мамла
ларнинг фикрлари ўртасида ҳамиша
тилофлар бўлса ҳам, Қўшма Штатлар
Англия биргаликда ишлашлари ло
деган».

Корея Халқ Демократик Республикасининг делегацияси Пхеньянга жўнаб кетди

КХДР Ташқи ишлар министри Нам Ир бошчилигида ташқи ишлар министрларининг Жанва кенгашида қатнашган Корея Халқ-Демократик Республикаси делегацияси 27 июньда Москвадан Пхеньянга жўнаб кетди.

Аэродромда КХДР делегациясини СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлимининг мудири Д. А. Жуков, СССР ТИМ Узоқ Шарқ бўлимининг мудири вазифасини бажарувчи И. Ф. Курдюков, Москва совети раисининг ўринбосари Н. И. Бобровников, Москва шаҳри коменданти генерал-майор И. С. Колесников куз
қолдилар.

Делегацияни КХДР нинг фавқул
ва мухтор элчиси Лим Хэ, Вьетнам
мократик Республикасининг фавқу
да ва мухтор элчиси Нгуэн Лонг Б
Хитой Халқ Республикаси элчихона
нинг маслахатчиси Вень Нин ва КХ
нинг Москвадаги элчихонасининг ди
матия ходимлари ҳам кузатиб қо
лар. (ТАСС).

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ИЛМИЙ ТЕМАДА СУҲБАТ

Ер неча ёшда?

Машҳур совет олими академик Владимир Иванович Вернадский (СССР Фанлар академиясининг геохимия ва аналитик химия институтига Вернадский номи берилган) геология фанларининг янги соҳаларига: геохимияга — химик элементларининг ерда тақсимланиш қонуниятлари ҳақидаги та'лимотга, биогеохимияга — химиявий элементларнинг концентрати ва тарқатувчиси бўлган жонли организмларнинг геологик роли ҳақидаги та'лимотга ва радиогеологияга — геологиядаги радиоактив ҳодисаларнинг аҳамияти ҳақидаги та'лимотга асос солди.

В. И. Вернадский радиогеологиянинг асосий вазифаларидан бири сифатида радиоактив парчаланиш процессларининг ёрдами блан абсолют геологик вақтни аниқлаш проблемасини илгари сурди. Ўз хотини Мария Кюри блан бирга радийни кашф этган машҳур француз олими Пьер Кюри 1902 йилдаёқ, радиоактив элементлар (уран ва торий) ўрнининг химик формаларига амалда боғлиқ бўлмаган доимий тезлик блан юз берадиган радиоактив парчаланиш геологик жинсларнинг қанча вақтдан бери мавжуд эканлигини ўлчаш учун хизмат қилади, деган фикрни билдирди.

Радиоактив парчаланиш орқали геологик ёшни белгилашда энг кенг тарқалган метод радиоактив элементлар миқдори ва уларнинг вақт ўтиши блан вужудга келган барқарор маҳсулотлари ўртасидаги нисбатни аниқлаш методидир. Ма'лумки, радиоактив элементлар бўлган уран ва торийнинг парчаланишидан келиб чиққан ер қобиғидаги маҳсулотлар — барқарор химик элементлар — гелий ва қўрғошиндир. Ҳар минг йилда ҳарбир грамм урандан фан томонидан аниқ белгиланган муайян миқдорда қўрғошин ва гелий ҳосил бўладики, бу нарса мазкур минералнинг ёки жинснинг ёшини аниқлашга имкон беради. Геологик жинсларнинг абсолют ёшини аниқлаш назарий аҳамиятгагина эга бўлиб қолмай, балки фойдали қазилмалар конини қидириб топиш учун жуда катта амалий аҳамиятга ҳам эгадир.

СССРда В. И. Вернадский раҳбарлиги остида тоғ жинслари ва минералларнинг ёшини аниқлаш юзасидан текшириш ишлари қизитиб юборилди. Бу ишга отоқли совет олимлари — Вернадскийнинг шогирдлари ва ходимлари — академик В. Г. Хлопин, СССР Фанлар академиясининг корреспондет а'зоси И. Е. Старик ва бошқалар жуда катта ҳисса қўшдилар. Геологик формацияларнинг абсолют ёшини аниқлашда радиоактив методлардан фойдаланиб, совет геохимиклари айрим жинсларнинг ёшини аниқ белгилаб бермоқдалар. Бу нарса Ватанимизнинг табиий бойликларини қидириб топишда жуда катта аҳамиятга эгадир.

Ернинг ва бошқа осмоний жисмларнинг пайдо бўлиши масаласи, я'ни «дун'ёнинг яратилиши» масаласи кўп вақтлардан бери инсоният диққатини ўзига тортиб келган. Ернинг ёши тўғрисида ҳақиқатдан жуда узоқ бўлган кўпгина афсоналар бўлган. Бундай афсоналардан бири «худо» деб аталган хаёлий бир нарса томонидан «дун'ёнинг яратилиши» тўғрисидаги диний асфонадир. Руҳонийларнинг «ҳисобига» қараганда Ер ва бутун олам бир вақтда пайдо бўлган ва бунга кўп вақт бўлган эмас эмиш. Фанга ҳечқандай алоқаси бўлмаган бундай да'во — ғоят реакцион да'водир, бу да'во дун'ёнинг ва жонли мавжудотнинг келиб чиқишини қандайдир ғайритабиий кучга боғлиқ қилиб қўйганлиги учун ҳам реакциондир. Бу да'вога ишониш меҳнаткашларни синфий курашдан, уларнинг диққатини капиталистик зулм кишанларидан озод бўлишга интилишлардан чалғитади. Чунки кишилар ҳатто Коинотни «худо» яратган экан, демак ҳарбир одамнинг тақдири ҳам унинг ўзига эмас, балки ўша «худо»га боғлиқдир, деб ўйлайди.

Эксперементнинг аниқ кўрсаткичларига, энг янги химик, физик ва математик текшириш методларига таянучи совет фани планетамизнинг ёши тўғрисида қандай ма'лумотларга эга?

Ер тарихини бирнеча даврга ажратиш мумкин: **планета** даври, бу даврда Ер алоҳида жисм шаклида мавжуд бўлган; **геология** даври, бу давр мобайнида ҳозирги кунгача бирқадар ўзгармаган ҳолда сақланиб келган жинслар пайдо бўлган. Ернинг тараққиётида бу даврларни аниқлаш учун худди радиоактив методлар имкон беради. Уларнинг ёрдами блан Ернинг минимал ёши қуруқликдаги энг қадимги участкаларнинг ёши блан аниқланади.

Кейинги йилларда шундай методлар ёрдами блан Ернинг турли қисмларида қадимги жинслар топилди. Бу жинсларнинг ёши қуйидагича: Скандинавияда — 1700 миллион йил, Ҳиндистонда — 1850 миллион йил, Шимолий Америкада — 2000 миллион йил, Жанубий Африкада — 2100 миллион йил. Ер қобиғининг янада қадимийроқ участкаларининг топилиши эҳтимолга жуда яқиндир. Жинслардан ажралиб чиққан айрим минералларнинг ёшини аниқловчи бу рақамлар ҳозирча Ернинг минемал ёшини белгиловчи рақамлардир.

Тоғ жинсларини химик усулда анализ қилиб олинган ма'лумотлар ер қобиғидаги турли химик элементларнинг ўртача миқдорини аниқлашга имкон берди. Бундай элементлар орасида уран ҳам бўлиб, у, радиоактив парчаланиш йўли блан бориб-бориб қўрғошинга айланади. Ҳозир айтиб ўтилганидек, урандан қўрғошин ҳосил бўлиш тезлигини билиб олиб, ер қобиғидаги мавжуд қўрғошин запасининг ҳосил бўлиши учун қанча вақт ўтганлигини ҳам ҳисоблаб чиқиш мумкин. Табиий уран элементи атом оғирлиги 238 ва 235 бўлган ураннинг икки изотопи (фақат ўз атом оғирлиги блан фарқ қиладиган бир хилдаги химик модданинг энг майда заррачалари) аралашмасидан иборатки, бу факт ер қобиғининг ёшини белгилаш учун хизмат қилади. Бу ҳар иккала изотоп радиоактив элементдир ва улар парчаланиб, атом оғирлиги ҳархил бўлган (238 урандан — 206 ва 235 урандан — 207) қўрғошиннинг барқарор изотопларига айланадилар. Уран изотопларининг парчаланиш тезлиги, ва демак, атом оғирлиги 206 ва 207 бўлган қўрғошин изотопларининг ҳосил бўлиш тезлиги ҳам турличадир: атом оғирлиги 235 бўлган уран изотопининг парчаланиши атом оғирлиги 238 бўлган уран изотопининг парчаланишидан тахминан 6,5 марта тезроқ бўлади. [illegible] атом оғирлиги 207 ва 206 бўлган қўрғошин изотоплари ўртасидаги нисбатни [illegible] вақти-вақти блан ўзгариб туради.

Масс-спектрограф деб аталган махсус асбоб ёрдами блан химик элементларнинг изотоп составини аниқлаш техникасини ишлаб чиқиш геологик ёши ҳархил бўлган конлардан олинган қўрғошин изотоплари бирикмасини текширишга имкон берди. Қўрғошин намуналарини изотоп усулида анализ қилишдан олинган ма'лумотларни мураккаб математик йўллар блан ишлаб чиқиш орқали уран ҳали ердаги бошқа моддалар блан аралашиб кетмаган ер қобиғининг энг қадимги алоҳида участкаларида парчаланаётган урандан қўрғошин тўпланабошлагандан бери ўтган вақт ҳисоблаб чиқилади. Шу вақтни ер қобиғининг ёши деб, ёки Ернинг геологик ёши деб ҳисоблаш мумкин. Четэл олимлари бу ёшни қарийб 3 миллиард йил деб белгилайдилар. Бу ёшни, бирдан-бир илмий диалектик материализм методи блан қуролланган ва табиёт илмининг энг янги ма'лумотларининг барча бойликларидан фойдаланаётган совет олимлари ҳаммадан ҳам асослироқ равишда ҳисоблаб чиқдилар. Академик А. П. Виноградов раҳбарлигида Геохимия ва аналитик химия институти коллективи ишлаб чиққан ҳисобга кўра Ер 5 миллиард ёшга кирган. Янги метод Ернинг қандай моддадан пайдо бўлганлигини ҳам билиб олишга имкон беради.

Илмий далилларга асосланиб аниқланган Ернинг ёши Коинотнинг келиб чиқиши ҳақидаги материалистик та'лимотни янада ривожлантиришда катта роль ўйнайди. Космогоник назария эндиликда биринчи марта ўлароқ вақт рамкаси блан чекланмоқдаки, бу нарса фақат Ернинггина эмас, балки бошқа планеталарнинг ҳам дастлабки пайдо бўлиши ва уларнинг шаклланиши тўғрисидаги энг муҳим масалаларни аниқлаштиришга ёрдам беради.

Ернинг ва қуёш системасининг аниқ ёшини белгилаш ишлари тугалланган деб бўлмайди, бинобарин бу соҳада яқин келажакда янги кашфиёт бўлиши кутилади. [illegible] совет олимлари ишлаб чиққан математик [illegible] космогоник назария [illegible] илмий заминда [illegible] бу муҳим соҳада илғор совет фани [illegible] тўғри [illegible] деб айтишга [illegible].

Профессор В. БАРАНОВ,

физика-математика фанлари доктори.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 29/VI да **Қутлуғ қон,** 30/VI да **Юрак сирлари.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/VI да **Уйқудаги гўзал.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 30/VI да **Нурхон.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

РОДИНА» НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача), «ИСКРА» (кеч соат 8-20 минутгача), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 8 гача), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 гача), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — янги австрия бадиий фильми **Бахтли марра.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 да **Ҳаёт сари.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кеч соат 8 ва 10 да **Икки бойга бир қарол.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 10 да **Рақс ўқитувчиси.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли — **Бахтли марра.**

«9-НЧИ МАЙ» — **Содиқ дўстлар.**

ПУШКИН НОМЛИ — **Севги достони.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — **Совет авиацияси байрами** ва бошқалар.

ДОИМИЙ ИШЛАШ УЧУН
металларни механик усулда иш
лаш, темирчилик ва сварка ишла
ри учун **технолог инженерлар** ва
техниклар, ускуналарнинг проект
ни тузиш учун **конструктор инже
нерлар** ва **техниклар, металлур
инженерлар, вентиляция устанон
калари учун мутахассислар,** юқо
рида кўрсатилган ишларга стар
ший мастерлар ва **мастерлар**

ҚЕРАК

Чирчиқ шаҳар, Ленин кўчаси
100-нчи уйда «Чирчиксельмаш
заводининг кадрлар бўлимига му
рожаат қилинсин.

Шпильковский проезд, 74-нчи у
туручи **Ҳамидулла Алимовнинг** 6
Магнитогорская кўча, 7-нчи уйда тур
Нури Мўминовадан ажралиш ҳақи
иши Тошкент шаҳар, Киров район, 3
участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 15 Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 01775. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси. Нашр. № 1364.